

PÄÄSKÜLA RABA KAITSEALA LAIENDAMISE PÕHJENDATUSE EKSPERTIIS

Kuu-võtmehein
(*Botrychium lunaria*)

OÜ Nordic Botanical 2025

Tellija: Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet
Tellija esindaja: Herdis Fridolin
Tellija kontakt: herdis.fridolin@tallinnlv.ee
Välitööd: 16 – 18.06.2025; 03.09.2025
Aruanne esitatud: 29.10.2025
Ekspert: Mart Meriste

Sisukord

1 Sissejuhatus.....	3
2 Lähteülesanne.....	3
3 Metoodika.....	5
4 Pääsküla kaitseala laiendusala jaotamine.....	5
4.1 Pääsküla mäest läänes olev metsaala.....	7
4.1.1 Kirjeldus.....	8
4.1.2 Kaitsealaga liitmise põhjendatus.....	10
4.2 Pääsküla mägi.....	11
4.2.1 Kirjeldus.....	12
4.2.2 Kaitsealaga liitmise põhjendatus.....	14
4.3 Pääsküla mäest idas olev metsaala.....	15
4.3.1 Kirjeldus.....	15
4.3.2 Kaitsealaga liitmise põhjendatus.....	17
4.4 Hiiu mets.....	17
4.4.1 Kirjeldus.....	18
4.4.2 Kaitsealaga liitmise põhjendatus.....	19
4.5 Kreegi raba.....	20
4.5.1 Kirjeldus.....	21
4.5.2 Kaitsealaga liitmise põhjendatus.....	22
4.6 Lepakraavi metsad.....	23
4.6.1 Kirjeldus.....	24
4.6.2 Kaitsealaga liitmise põhjendatus.....	26
4.7 Männiku nõlv.....	28
4.7.1 Kirjeldus.....	28
4.7.2 Kaitsealaga liitmise põhjendatus.....	30
5 Ettepanekud kaitseala piiri muutmiseks.....	31
6 Kasutatud allikad.....	33

1 Sissejuhatus

Pääsküla raba kaitseala moodustati 2013. aastal kohaliku omavalitsuse tasandi kaitsealana Tallinna Linnavolikogu 3. oktoobri määrusega nr 55 (RT IV, 11.10.2013, 68). Kaitseala suuruseks on 274,3 ha ja see paikneb suuremalt jaolt 20. sajandi keskpaigas tugevalt kuivendatud endises Pääsküla rabas, kuid ajalooliselt on seal olnud olulisel määral ka madalsoid ning soo- ja lamminiite.

Suurem osa kunagistest soomaastikest on kuivenduse tõttu kaasajaks muutunud erinevateks kõdusoometsadeks. Kuivematest aladest on kaitseala servades vähemal määral ka palu-, aru ja -nõmmemetsasid.

Ajalooliselt on ala olulisel määral kujundanud ka turbakaevandamine praeguse Pääsküla mäe all oleval alal, sellega läänes külgnevatel aladel ja raba põhjaservas. Vähesel määral on leitavad ka I maailmasõja aegsed kaitserajatised Hiiul ja Männikul ning ala kaguosa on kujundanud tugevalt 2002. aastal toimunud suur maastikupõleng.

Kaitsealale on kaasajaks rajatud hästitoimiv ja külastajate hulgas populaarne taristu matkaradade, vaateplatvormide, infotahvliite ja vaatetorniga. 2022. aastal alustati raba veerežiimi taastamistöödega endise raba kaguosas.

Pääsküla raba kaitsealale on koostatud kaitsekorralduskava aastateks 2023 – 2035. Selle peatükis 3.6.1 „Pääsküla raba kaitseala kaitse-eeskirja muutmise” (lk 66) tehakse ettepanek kaitseala laiendamiseks nii, et see hõlmaks kogu kehtivas üldplaneeringus ette nähtud Pääsküla roheala. Viidatud kaitseala välispiiri muudatuse jaoks on Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet tellinud ka käesoleva eksperthinnangu.

Käesolev töö kujutab endast eksperthinnangu aruannet. Hinnanguga käivad kaasas ka GIS-kaardikihid ja andmetabel inventuuritulemuste ning kasutatud hindamiskriteeriumitega. Lisatud on järgnevad kaardikihid:

1. Pääsküla raba kaitseala laiendusala looduskaitse väärtus 2025
2. Pääsküla raba kaitseala välispiiri ettepanek 2025

2 Lähteülesanne

Vastavalt Looduskaitseaduse § 8 lõikele 3 ja Tallinna Linnavolikogu 28.05.2009 määruse nr 18 „Loodusobjekti kohaliku kaitse alla võtmise menetlus“ § 3 lõikele tellis Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet Pääsküla raba kaitseala laiendamise põhjendatuse tuvastamiseks ekspertiisi OÜ-lt Nordic Botanical märtsis 2025.

Kavandatava laiendusala kogusuurus on lähteülesande põhjal ligikaudu 120 ha ja kõigi alade liitmisel kaitsealaga suureneb kaitseala praeguselt 274,3 hektarilt 395,8 hektarini ehk 1,44 korda.

Kaitseala laiendusala jagunevad mitmesse ossa, milles pindalalt suurim on Pääsküla endise prügila ala (edaspidi **Pääsküla mägi**) ning sellest idas ja läänes olevad metsaalad. Teised kavandatavad laiendusala muudavad kaitseala kujult terviklikumaks ja loogilisemaks (vt joonis 1).

Üldiselt kattuvad kaitseala ja selle võimalike laienduste piirid kogu ulatuses kinnistute piiridega. Ilmselt tulenevalt katastriüksuste piiride korrigeerimisest ei kattu kaitseala ja selle võimalike laienduste piirid siiski mõnede kinnistute piiridega (Aliide ja Pärtla-Tõnu kaitseala kaguosas) ja ka omavalitsuse piiriga piki Pääsküla jõge.

Tellijä sõnastas lähteülesandes kaitseala laiendusala kaitsealaga liitmise põhjendatuse analüüsimisel OÜ Nordic Botanical poolt varasemates samalaadsetes töodes kasutatud kohalike kaitsealade valikukriteeriumid. Iga liidetava ala puhul tuli analüüsida järgnevat:

- 1 ala roll piirkonna elurikkuse hoidmisel
- 2 ala roll rohevõrgustiku toimimise toetamisel
- 3 ala roll looduse hüvede pakkujana piirkonnas
- 4 ala tulevikuväljavaated
- 5 ala ligipääsetavus ja kultuurilis-ajalooline tähtsus
- 6 ala hea ökosüsteemide seisund
- 7 elanike huvi ala kaitsmise ja kasutamise vastu

Lisaks tuli analüüsida liidetavate alade võimalikke kaitse-eesmärke. Hetkel kehtiva kaitse-eeskirja (Tallinna linnavolikogu määrus 14.10.2013 RT IV, 11.10.2013, 68) kohaselt on Pääsküla raba kaitseala kaitse-eesmärkideks:

1. väärtusliku maastiku ja selle üksikelementide kaitse;
2. kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse;
3. virgestusvõimaluste säilitamine ja parandamine.

Kaitsekorralduskavas 2023 – 2035 on ettepanekuna esitatud ka Pääsküla raba kaitseala kaitse-eeskirja võimalik muutmine. Nimelt tuleks kaitseala loodusväärtusi põhjalikult inventeerida ja seejärel võiks ettepaneku kohaselt kaitse-eesmärkide seas olla loetletud ka kõik kaitsealal registreeritud II kaitsekategooria kaitsealused liigid ja loodusdirektiivi elupaikadest allikad ja allikasood (7160).

Käesolevas eksperthinnangus hinnatakse võimalikke täiendavaid kaitse-eesmärke üksnes potentsiaalselt kaitsealaga liidetavate alade kohta, mitte kaitseala kui terviku kohta. Täiendavad uuringud on vajalikud ka potentsiaalselt liidetavate alade kohta.

3 Metoodika

Käesolev eksperthinnang tugineb nii varasematele uuringutele, andmebaasidele, avalikele andmetele kui ka eksperthinnangu käigus tehtud välitöödele ja -vaatlustele.

Välitööd tehti perioodil 16. – 18. juunil ja täiendavalt 03. septembril 2025. Välitööde käigus käidi läbi kõik lähteülesandes kaitseala laiendamissettepanekuga potentsiaalselt liidetavad alad. Välitööde käigus eristati erinevaid kooslusi ja maastikuelemente peamiselt Maa- ja Ruumiameti värskeima ortofoto alusel. Välitöödel kaardistati aladel leitud loodusväärtused, kaitsealused taimeliigid, võõrtaimeliigid ning hinnati alade üldist ökoloogilist seisundit. Kõik välitööde tulemused on lisatud tööle GIS-kaardikihi ja andmetabelina.

4 Pääsküla kaitseala laiendusalade jaotamine

Järgnevalt on kaitsealaga potentsiaalselt liidetavad alad jaotatud peamiselt geograafiliselt, aga ka maastikuliste tunnuste järgi, järgevateks aladeks:

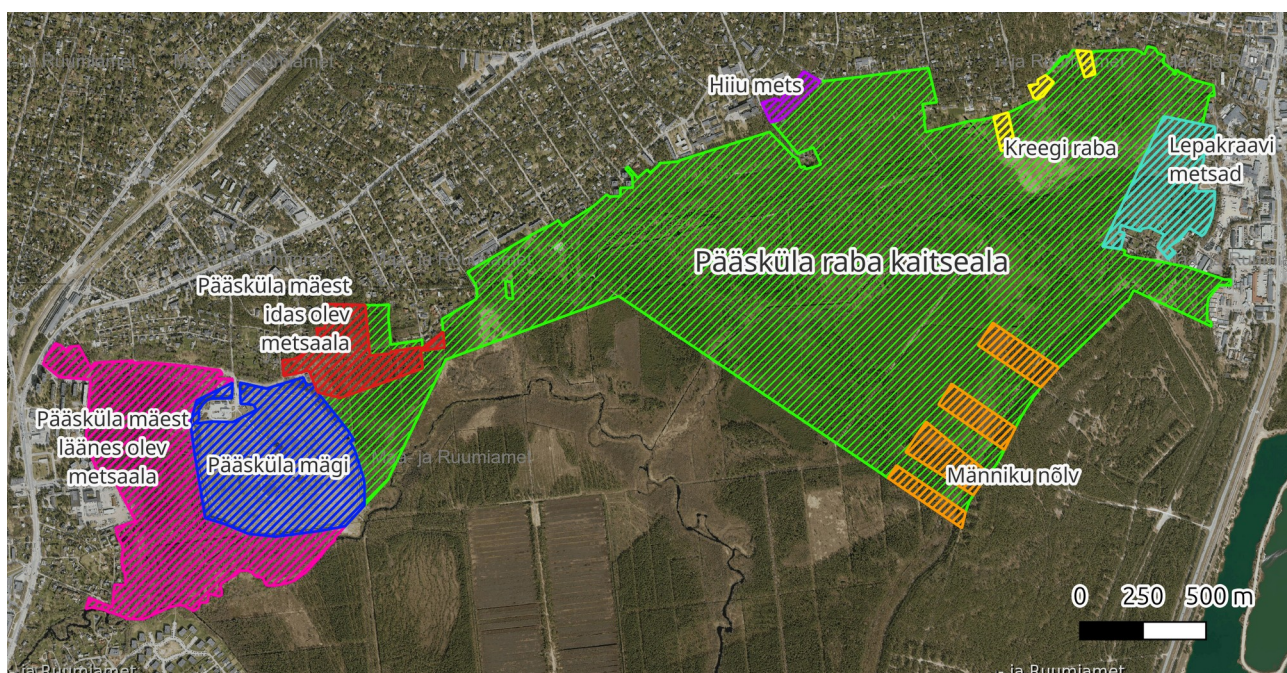
Tabel 1: Kaitseala laiendusalade nimetused ja pindalad.

Ala nimi	Pindala kokku ha
Pääsküla mäest läänes olev metsaala	48,9
Pääsküla mägi	32,6
Pääsküla mäest idas olev metsaala	10,6
Hiiu mets	1,7
Kreegi raba	1,8
Lepakraavi metsad	13,5
Männiku nõlv	12,3

Alade nimetused on tuletatud teadaolevatest piirkonnas esinevatest toponüümidest, kuid ei ole ilmselgelt ametlikud. „**Pääsküla mägi**” tähistab endist Pääsküla prügilat, mis on nüüdseks suletud ja pinnasega kaetud. Selle prügilaks nimetamine oleks kaasaegset ala olemust silmas pidades mõnevõrra eksitav ja seetõttu on loobutud seda prügilaks nimetamast. Pääsküla mäeks nimetatakse ala ka Maa- ja Ruumiameti põhikaardil.

„**Hiiu mets**” on tuletatud sellega külgneva Hiiu asumi järgi. „**Kreegi raba**” nimetus on selle raba-ala ajalooline nimetus (T. Ploompuu 2007). „**Lepakraavi metsad**” on tuletatud ala veerežiimi seotusest Lepakraavi nimelise kraaviga ning „**Männiku nõlv**” piirkonna nime ja koha topograafia järgi.

Alad on eksperthinnangus piiritletud olemasoleva kaitseala piiriga, kaitseala laiendusettepaneku kohase piiriga ning kinnistute piiridega.

Joonis 1: Töö lähteülesandeks olnud alad ja nende nimetused käesolevas aruandes.

4.1 Pääsküla mäest läänes olev metsaala

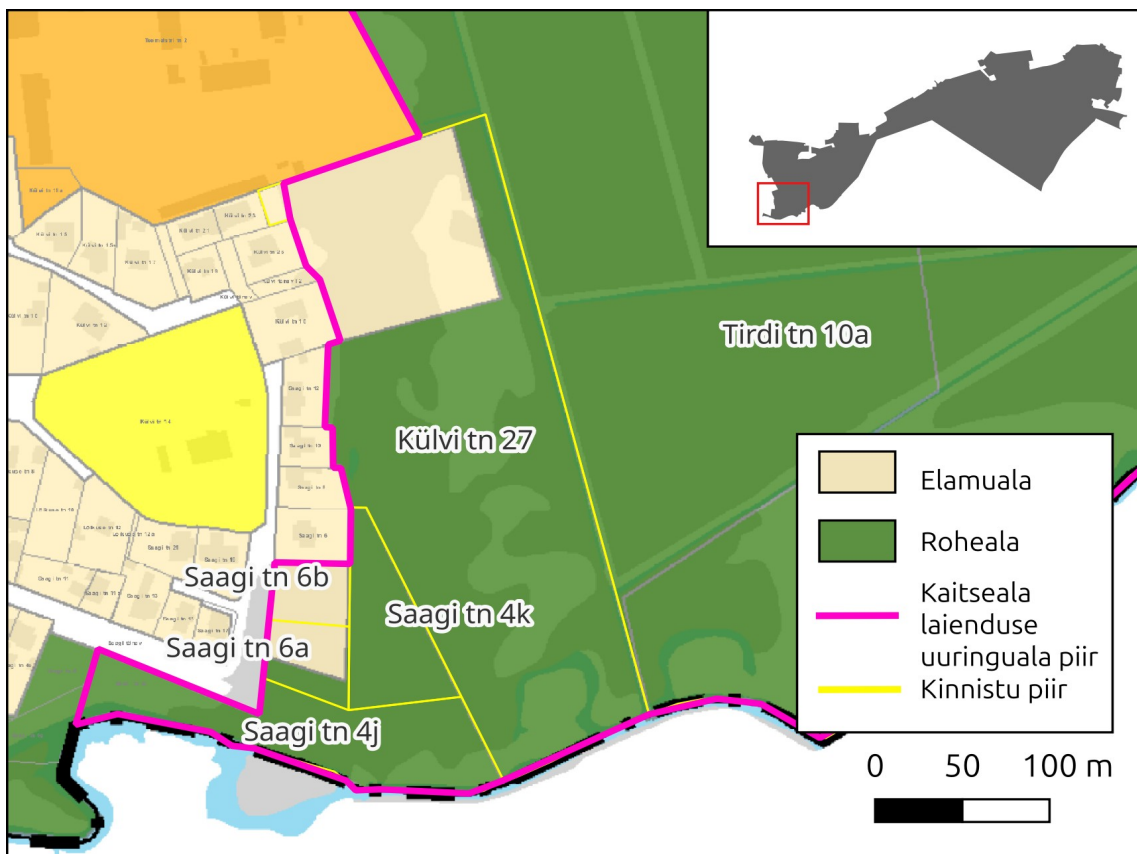
Pääsküla mäest läänes oleva ala suuruseks on 48,9 ha. See jaotub järgmiste kinnistute vahel (Tabel 2):

Tabel 2: Pääsküla mäest läänes asuvad kinnistud, nende omandivorm ja lähteülesandega kaitsealaga liidetav osa.

Katastri-tunnus	Aadress	Kinnistu kogu-pindala m ²	Omandivorm	Tellija lähteülesanne	
				Pindalast liita kaitsealaga m ²	% kinnistust kaitsealas
78401:101:4608	Tirdi tn 10a	376461	Munitsipaalomand	375779	100%
78404:408:8241	Külvi tn 27	44345	Eraomand	43946	99%
78401:101:3496	Raba tn 38a	34067	Eraomand	34040	100%
78401:101:2621	Vabaduse pst 205	20658	Munitsipaalomand	18285	89%
78401:101:7100	Saagi tn 4j	9010	Eraomand	8971	100%
78401:101:7099	Saagi tn 4k	4394	Eraomand	4389	100%
78401:101:7098	Saagi tn 6a	2022	Eraomand	2022	100%
78401:101:7097	Saagi tn 6b	1601	Eraomand	1598	100%
78401:101:0561	Rebase tn 36	3682	Eraomand	36	1%

4.1.1 Kirjeldus

Üldplaneering. Üldplaneeringu kohaselt on suurem osa kavandatava kaitseala laiendusala planeeritud rohealana. Vaid väike osa Saagi tn 6a, terve Saagi tn 6b ja Külvi tn 27 kinnistu põhjaosa on arvatud üldplaneeringuga elamumaaks (joonis 2).

Joonis 2: Üldplaneeringu rohealad, elamualad ja kaitseala laienduse uuringuala piir.

Detailplaneeringud. Ala edelaosas on kehtiv detailplaneering nr DP039590, mis lubab kinnistutele Saagi 6a ja Saagi 6b rajada kaks pereelamut ja abihoonet. Ehitamist on suvel 2025 juba alustatud.

Kirjeldus ja loodusväärtused. Metsaala Pääsküla mäest läänes on suuremalt jaolt kõdusoomets erineva kuivendamise mõjuga. Ala kirdeosas on 2025. aastal suur osa alast üleujutatud ja ilmselt on see nii olnud ka mõned aastad varem. Üleujutuse peamiseks põhjuseks on ummistunud truup Pääsküla jäätmejaama kõrval. Ummistuse põhjus pole teada, kuid ilmselt on truubi läbilaskevõime olnud piiratud juba mõnda aega, sest suur osa puid on hukkunud või hukkumas ning alale on hakanud kujunema üleujutusladele iseloomulik taimestik – pajud, soovõhk, pilliroog jm.

Mujal ala põhjaosas on tegemist peamiselt lodumetsadega. Suurem osa metsadest on aga erinevad kuivendamise tõttu endisele rabale ning siirde- ja madalsookooslustele tekkinud kõdusoometsad. Mõni metsaala keskosas on alustaimestikult veel üsna rabalaadne turbasammalde, sookailude ja rabamurakatega. Sellistel aladel on säilinud ka mõned älved.

Ajalooliselt on alalt kaevandatud kohati turvast ning kunagised turbavõtukohtad on kujunenud kaasajal omamoodi pärandkultuuriobjektideks, kuid ka mitmetele liikidele (kahepaiksed, veelise eluviisiga putukavastsed jm) elupaikadeks.

Metsade vanus on nüüdseks ligikaudu 60 – 70 aastat, kuid osa metsadest on selgelt nooremad, kuna on hakanud kasvama looduslikel põhjustel teistest hiljem. Veel 2000-ndate aastate alguse Maa- ja Ruumiameti ortofotodel on näha alal olevaid lagedaid soolasid. Tänapäevaseks on lagedalaid vaid intensiivsema inimõjuga kohtades, kus erinevatel põhjustel on tehtud pinnasetoid või pinnast täidetud. Kaks sellist ala piirduvad suletud prügilaga, üks aga on kinnistul Vabaduse pst 205. Selles

piirkonnas on metsades tehtud ka alusmetsa raieid. Prügilaga piirnevatel täidetud aladel kasvab ka invasiivne võõrliik kanada kuldvits (*Solidago canadensis*).

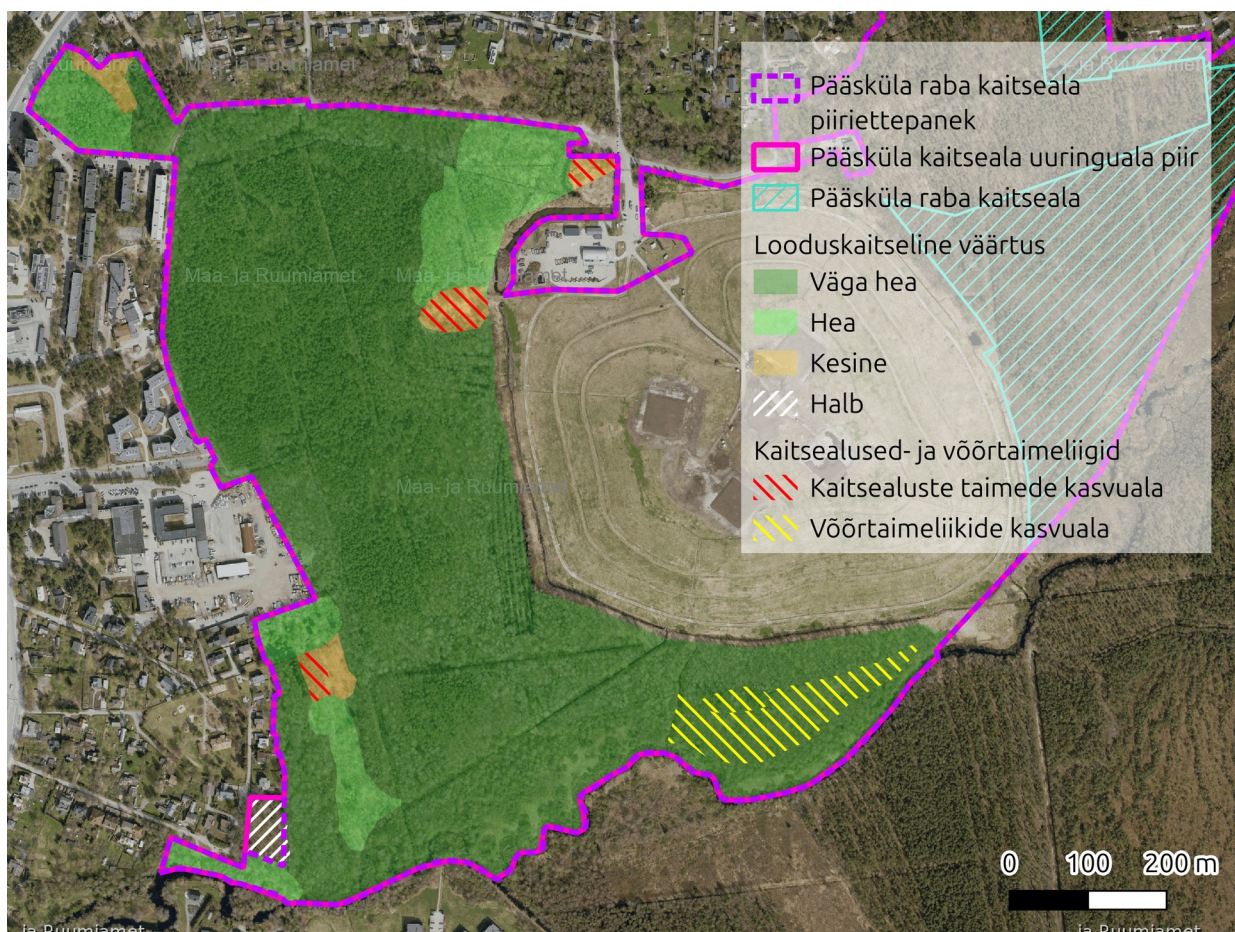
Ala edelaosas on kinnistul Külvi tn 27 tegemist ajaloolise tugeva inim mõjuga alaga, tõenäoliselt osaliselt ka haritud maaga. Hiljem on alale istutatud puistu, mis koosneb suuresti harilikust tammest, selle kultuurvormidest (püramiidtamm) ja pärna liikidest. Lisaks on aga kinnistul ka istutatud puhaspuistu võõrliigist saarvahtrast (*Acer negundo*).

Kinnistu edelanurgas olev kavandatud kaitseala laienduse Pääsküla jõe äärses osas on ala puude all osaliselt niidetav muruna ja osaliselt on tehtud ka alusmetsa raieid.

Pääsküla jõe ääres on kohati kitsa ribana säilinud fragmendid kunagisest lamminiidust. Sealne taimestik on küll tugevalt degradeerunud ja suur osa lammialast on võsastunud, kuid looduskaitsealises mõttes on niidualad siiski kõrge taastamispotentsiaaliga ning alale üldiselt omasest kuivendamise mõjudest vähem puudutatud.

Kaitsealustest liikidest tuvastati ala kaguosas suure käopõlle (*Listera ovata*) kasvukoht. Kasvukoha täpne suurus, seisund ja taimeisendite arv vajab täiendavaid uuringuid.

Varasemad uuringud. EELIS andmete kohaselt ei ole alal varasemalt kirjeldatud ühtegi kaitsealuse taimeliigi kasvukohta. Kaitsealustest loomadest on EELIS andmetel alal lausaliselt esindatud rohukonn (*Rana temporaria*, LK III) ja Pääsküla mäega külgnevates vanades turbavõtuaukudes ka rabakonn (*Rana arvalis*, LK III) (Rannap ja Soomets 2021). Imetajatest on alal esindatud kindlasti metkitsed, rebased, halljäneseid ja oravad. Imetajatele on ala nii toitumis- kui elu- kui liikumiskoridoriks (Elusloodus OÜ 2022). Üldiselt aga ei ole Pääsküla raba kaitsealaga seotud uuringud seda ala käsitleanud.

Joonis 3: Pääsküla mäest läänes asuvate kaitseala laienduse uuringuala loodusväärtused.

4.1.2 Kaitsealaga liitmise põhjendatus

- 1 **Ala roll piirkonna elurikkuse hoidmisel.** Ala ei ole kuidagi ökoloogiliselt vähemväärtuslik kui juba kaitsealaga liidetud endised raba- ja soolad. Ehkki ala on samuti kuivenduse poolt tugevalt mõjutatud, on see siiski suuremalt jaolt muust inimtegevusest vähe puudutatud ja on pindalalt suur ja terviklik. Ala on kahtlemata elupaigaks väga paljudele liikidele, kuid sellel on sarnaselt juba kaitsealaga liidetud aladele suur ökoloogilise taastamise potentsiaal (raba- ja madalsookooslused, lamminiidud). Alal valdavad kõdusoometsad on inimtekkelised kooslused ja seetõttu pigem liigivaesed. Veerežiimi osaline taastamine aitaks liigirikkust alal suurendada ning toetaks erilist just sooelupaikadega seotud liiki.
- 2 **Ala roll rohevõrgustiku toimimise toetamisel.** Ala on oluline mitmete suurimetajate levikualana ning seotud hästi alast lõunas Saku valla territooriumile jäävate samuti kuivendusest mõjutatud, kuid siiski osaliselt hästi säilinud rabaaladega. Kaitseala piires on ala idapoolsetest endistest sooladest küll Pääsküla mäe tõttu paljude liikide jaoks võrdlemisi isoleeritud, kuid eeldusel, et Saku valla territooriumile jäävad rabaalad säilivad samuti rohealadena, ei ole see suur probleem.
- 3 **Ala roll looduse hüvede pakkujana piirkonnas.** Ala pakub sellega piirnevatel linnaaladel elavatele inimestele mitmeid olulisi looduse hüvesid alates lokaalsest kliimaregulatsioonist

kuni kultuuriliste hüvedeni. Kuivendamine ja muu varasem inimtegevus on kahtlemata vähendanud ala looduskaitse väärtust, kuid see mõjutab mitmeid inimestele olulisi tajutavaid looduse hüvesid siiski vähe. Metsakohin ja -lõhn, linnulaul, putukasumin ja mõningad metsasaadused on tagatud ka tänu sellistele aladele. Et aga alale on hetkel inimeste ligipääs piiratud ja kohati on suur ökoloogilise taastamise potentsiaal, on tulevikus pakutavate võimalike looduse hüvede hulk ja kvaliteet praegusest ilmselt märkimisväärselt suurem.

- 4 **Ala tulevikuväljavaated.** Ligi 80% alast on munitsipaalomandis ning seetõttu on ala kaitsealaga liitmine protseduuriliselt eeldatavalt lihtne ning edaspidine kaitse hästi tagatav. Alaga on hetkel seotud üks kehtiv detailplaneering, milles lubatud ehitustegevust on juba alustatud (Saagi tn 6a ja 6b). Ehitus- ja õuealade liitmine kaitsealaga ei ole põhjendatud, kuid suur osa detailplaneeringualast jääb ka rohealaks. Kuna alal on suur ökoloogilise taastamise potentsiaal, on ala roll looduse hüvede pakkujana pigem ajas kasvav.
- 5 **Ala ligipääsetavus ja kultuurilis-ajalooline tähtsus.** Ala ligipääsetavus on hetkel küllalt piiratud. Alal on mõned jalgrajad kuid pole muud taristut. Kultuurilis-ajalooliste objektidena on mainimist väärt vaid vanad turbavõtukohad ning vast ka ala praegune olemus ja selle kujunemine. Veel mõned aastakümned tagasi oli praeguse metsa asemel soo.
- 6 **Ala hea ökosüsteemide seisund.** Ala ökosüsteemide seisund on ala olemust arvestades küllalt hea. Kõdusooalad on küll madala liigirikkusega ja seetõttu vähese looduskaitse väärtusega, aga kuna kaasajal on alal inimtegevust vähe ning kohati on alal kõrge ökoloogilise taastamise potentsiaal, võib ala potentsiaalset väärtust pidada tegelikult kõrgemaks. Kohalikul tasandil ei ole ka vähetähtis, et nõ tavainimese taustsüsteemi ja tema looduskogemuse kvaliteedi vaatevinklist on ala vägagi looduslik ja heas seisus.
- 7 **Elanike huvi ala kaitsmise ja kasutamise vastu.** Elanike huvi ala liitmise osas Pääsküla raba kaitsealaga ei ole uuritud. Küll aga on elanike huvi väljendunud Nõmme linnaosa üldplaneeringus, kus ala on suuremas osas ette nähtud jääma rohealaks. Elanike aktiivsemat huvi võib pärssida kehv ligipääs alale.

Kaitse-eesmärkide kirjeldamine. Ala võimalikud kaitse-eesmärgid kattuvad kehtivas Pääsküla raba kaitseala kaitse-eeskirjas sätestatuga. Kaitseala kaitsekorralduskavas on kavandatud kaitsealale tehtavaid täiendavaid uuringuid, et kaitse-eesmärke täpsustada. Samu uuringuid tuleks teha ka kaitseala laiendusosal Pääsküla mäest läänes.

Ettepanek kaitsealaga liitmise osas. Kogu ala liita kaitsealaga välja arvatud Saagi 6a ja 6b kinnistud, kus toimub kehtiva detailplaneeringu realiseerimine e eramute ehitus (joonis 12). Külvi tn 27 kinnistu põhjaosas olev üldplaneeringuga elamumaaks määratletud osal kasvav mets on oma tekkeloo ja vanuse kohta alale tüüpiline ning ei erine oma loodusväärtuse osas paljudest kaitsealaga hõlmatud ega sellega potentsiaalselt liidetavate alade väärtusest.

4.2 Pääsküla mägi

Pääsküla mägi kujutab endast praeguseks suletud ja kaetud endist Pääsküla prügilat. Ehkki ala tuntakse ilmselt endiselt kunagise prügilana, ei ole seda pärast sulgemist enam otstarbekas prügilaks nimetada. Ka Maa- ja Ruumiameti poolt hallataval Eesti põhikaardil on kohanimega kasutusel Pääsküla mägi. Prügiga seotust kinnistab ka mäe jalamil olev tegutsev jäätmejaam.

Ala suurus on 32,6 ha. Kogu ala asub kinnistul Raba tn 42.

Tabel 3: Pääsküla mäe kinnistu, selle omandivorm ja lähteülesandega kaitsealaga liidetav osa.

Katastri-tunnus	Aadress	Kinnistu kogu-pindala m ²	Omandivorm	Tellija lähteülesanne	
				Pindalast liita kaitsealaga m ²	% kinnistust kaitsealas
78401:101:2437	Raba tn 42	332993	Munitsipaalomand	325886	98%

4.2.1 Kirjeldus

Üldplaneering. Üldplaneeringu kohaselt on Pääsküla mägi ette nähtud rohealana. Ala nähakse üldplaneeringus perspektiivse puhkealana.

Detailplaneeringud. Alale on 2005. aastal kehtestatud detailplaneering nr DP020290. Sellega nähakse ette prügila sulgemisele järgnevad pikemaajalised tegevused.

Kirjeldus ja loodusväärtused. Pääsküla mägi on Tallinna linna kõrgeim maastikuelement kõrgusega kuni 67,5m üle merepinna (Maa- ja Ruumiameti kõrgusinfo). Tegemist on endise prügilaga, kus prügiladest paksus on ligi 30 m. Prügila suleti 2003. aastal ja selle katmistööd lõpetati 2007. Prügila pinnas vajub vähesel määral endiselt ning selle stabiliseerumine võib võtta veel paar aastakümnet (ELLE OÜ 2025).

Ala on liigestatud erinevate pinnaseteede ja sademeveekanalitega, kuid on sellele vaatamata väga homogeenne. Mäel ei kasva hetkel ühtegi puud ega põõsast (mäe tipus olevatest eralduva metaani neutraliseerimiseks rajatud filteraladest ühele on ilmselt 2024. aastal istutatud siiski noori puid: kased, kuused, sanglepad). Kogu ala on regulaarselt hooldatav rohttaimestiku hooldusniitmistena. Niide niitmise käigus purustatakse ja jäetakse kohapeale lagunema.

Muld on Pääsküla mäel väga viljakas ja taimestik seetõttu lopsakas. Rohttaimestik on oma liigiliselt koosseisult üsna tüüpiline sedalaadi aladele. Algselt on alale külvatud kultuurikõrreliste segu, millest on praeguseks kasvama jäänud vähesel määral ilmselt punane aruhein ja põldtimut. Kõrrelistest domineerivad praegu aga orashein ja kerahein, mille puhul on küllalt tõenäoline, et need on sinna levinud iseseisvalt. Palju kasvab alal hübriidlutserni, kõrvenõgest, põldohakat, võilille, valget iminõgest, harilikku raudrohtu, harilikku naati, mets-harakputke, tõlkjat, paiselehte jt. Lisaks

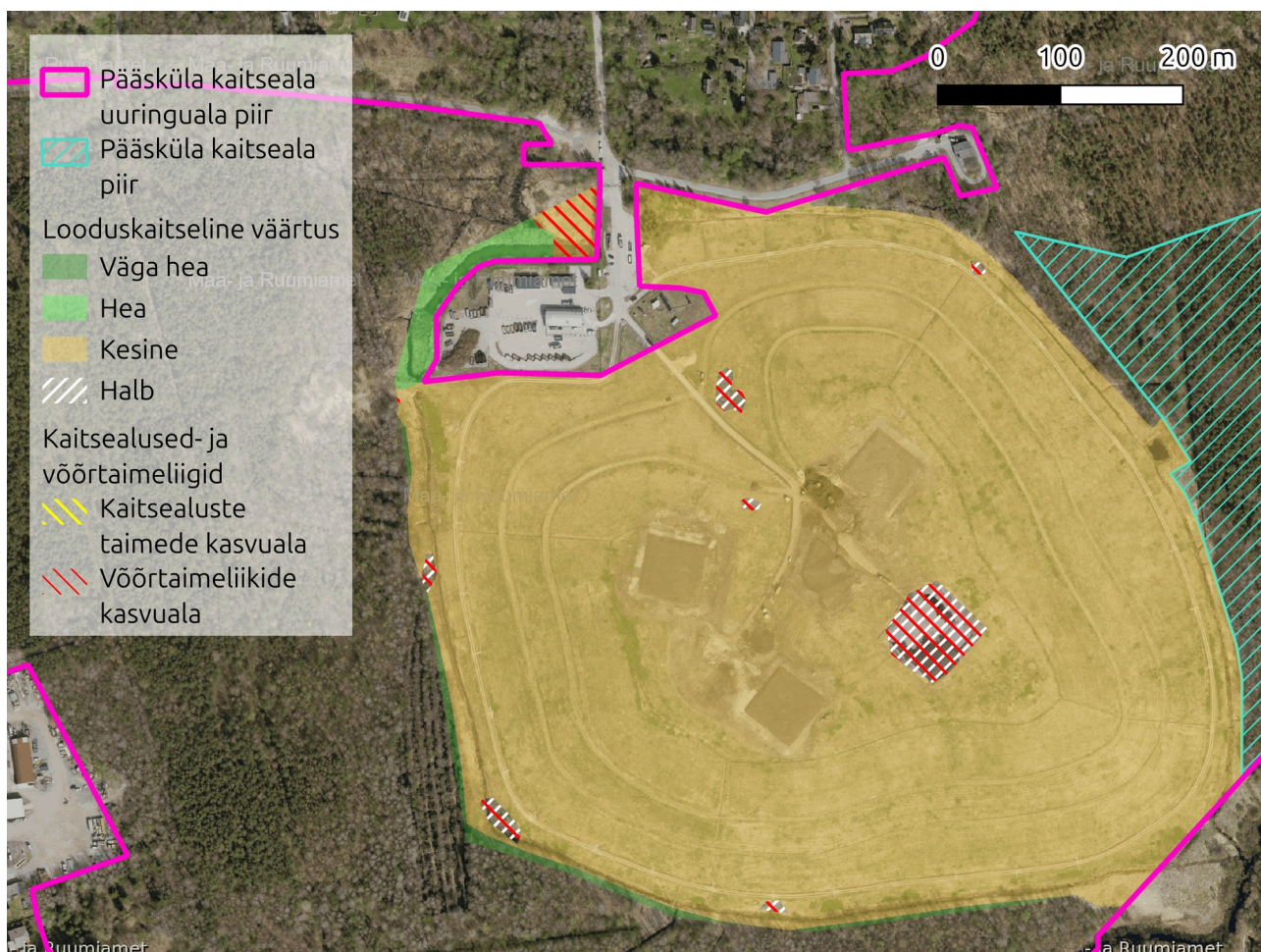
looduslikele taimeliikidele kasvab alal siin-seal ka võõrliike ida-kitsehernest (*Galega orientalis*) ja maapirni (*Helianthus tuberosus*). Kogu alal on levinud ka tõlkjas (*Bunias orientalis*).

Ala taimkate on iseloomulik jäätmaadele ja praegust hoolduspraktikat rakendades selle ökoloogiline väärtus aja jooksul ka ei kasva. Sellegipoolest on avatud rohumaadel omad väärtused ka siis kui nende taimkate on väheväärtuslik. Suur osa alal kasvavatest taimeliikidest on toidutaimedeks tolmeldajatele putukatele ning tõenäoliselt on rohumaal tingimused sobilikud ka mõnede kimalaseliikidele pesitsusalana. Samuti sobib ala mitmetele linnuliikidele toitumisalana ja ilmselt pesitsusalana ka põldlöökestele, sookiurudele ning kiivitajatele.

Kogu Pääsküla mäe ümbritseb ringjalt sademe-, pinnase- ja nõrgvee kogumiskraav, mille kallastel kasvab lopsakas viljakatele ja niisketele muldadele iseloomulik jäätmaataimestik, kus domineerivateks taimeliikideks on kõrvenõges, põldohakas, harilik naat, valge iminõges ja selle kõige peal vohab üsna lausaliselt tara-seatapp. Lisaks kasvab seal laiguti võõrliikidest ida-kitsehernes, maapirn ja ala lääneservas paarisajal ruutmeetril ka sosnovski karuputk (*Heracleum sosnowskyi*).

Kraavi vesi on väga eutroofne ning ilmselt mingil määral ka muul kombel reostunud. Kraavi kallastel kasvab vähesel määral pilliroogu, järvkaislat, väikest lemmelt jm. Kraaviveel võis näha ujumas ka sinikael-partet, kelle puhul pole välistatud ka pesitsemine.

Ehkki ala on tekkinud puhtalt inimtegevuse tagajärjel ja tema olemus on omal kombel lausa üks inimtegevuse pahupoole sümbolistlike monumente, on sealne inimõju praegusel hetkel väga väike. Ala on tavainimesele ligipääsuks suletud, seal on videovalve ja ebaseaduslik ligipääs on raskendatud. Kuna alal aga ka midagi suurt vaadata ega teha pole, ei oleks tung sinna väga suur ka siis, kui see oleks inimestele avatud. Praegu piirdub inimõju peamiselt iga-aastase niitmisega.

Joonis 4: Pääsküla mäe kaitseala laiendusalaide looduväärtused.

Varasemad uuringud. Pääsküla mäega seotud uuringud on peamiselt seotud prügiladest keskkonnamõju seirega ning elusloodust on seal uuritud väga vähe. Tolmeldajaid on Pääsküla mäel siiski uuritud ja leitud on 16 kimalaseliiki ning 14 päevaliblikaliiki (Tiitsaar 2022).

4.2.2 Kaitsealaga liitmise põhjendatus

- 1 **Ala roll piirkonna elurikkuse hoidmisel.** Ala on oluline tolmeldajate toiduala. Alal toitub ja pesitseb ka avamaastikele omaseid linnuliike.
- 2 **Ala roll rohevõrgustiku toimimise toetamisel.** Ala on oluline suurulukitele nii toitumiskui elu- kui liikumiskoridorina (Elusloodus OÜ 2022). Ehkki tegemist pole enam kaugeltki soomaastikuga, tagab ta siiski mõnede liikidele (eeskätt imetajatele) hea sidususe praeguse kaitseala ja mäest läänes asuvate alade vahel.
- 3 **Ala roll looduse hüvede pakkujana piirkonnas.** Ala on avalikkusele suletud ning looduse hüvedest väärivad märkimist vaid ala olulisus tolmeldajate toitumisalana.
- 4 **Ala tulevikuväljavaated.** Tegemist on suletud prügilaga ning surve selle kasutamiseks on väiksem kui paljudele muudele aladele. Üldplaneeringus on ala ettenähtud säilitada rohealana ning võimalik, et ka tulevase puhkealana. Siiski on arutatud alale päikesepargi ehitamist ning talispordirajatiste ehitamist. Ala liitmisel kaitsealaga paranevad oluliselt

võimalused sedalaadi tegevusi reguleerida ja seada nõ „looduse huvid esikohale” (tsitaat Pääsküla raba kaitseala kaitsekorralduskavast 2023 – 2034). Ala on potentsiaalne nõ igaihe looduskaitse katseala. Kinnistu kuulub munitsipaalomandisse ja selle liitmine kaitsealaga on protseduuriliselt lihtne.

- 5 **Ala ligipääsetavus ja kultuurilis-ajalooline tähtsus.** Alale ligipääs on tehniliselt hästi tagatud. Sinna viib korralik tee ja kohapealsed pinnaseteed võimaldavad alal ringi liikuda. Hetkel on ala avalikkusele siiski suletud. Ala kultuurilooline tähtsus on suurem kui see kaasajal kajastust leiab. Esiteks koosneb kogu mägi põhimõtteliselt inimkultuuri pärandist aga mäega on seotud palju värvikaid lugusid. Seda eriti 1980ndate lõpust ja 1990ndatest. Ala on Tallinna kõrgeimaks geograafiliseks punktiks ja selle tipult avaneb ka mõningane vaade.
- 6 **Ala hea ökosüsteemide seisund.** Ala ökosüsteemi seisund on arvestades asjaolusid, tegelikult hea. Sedalaadi noorte koosluste ökoloogiline väärtus ajas pigem suureneb. Eriti kui selle liigirikkuse kujunemisele teadlikult läbi koosluse kujundamise ja hooldamise kaasa aidatakse.
- 7 **Elanike huvi ala kaitsmise ja kasutamise vastu.** Elanike huvi ei ole kerge mõõta, sest ala on avalikkusele suletud ja inimeste soov või vajadus ala kaitsmise osas ei ole teada.

Kaitse-eesmärkide kirjeldamine. Pääsküla mäe kaitse-eesmärgid tuleks tulevase laiendatud kaitseala kaitsekorralduskavas sõnastada muudest aladest eraldi. Peamine kaitse-eesmärk võiks olla kaetud prügila kui uudse ökosüsteemi kujundamise ja kujunemise uurimine. Kohaliku kaitse kontekstis ka selle ajaloo ja väärtuste tutvustamine.

Ettepanek kaitsealaga liitmise osas. Pääsküla mägi on vähemalt käesoleva aruande autori meelest suurepärane ala, mille kaitse alla võtmine eristab riiklikku ja kohalikku looduskaitset. Riikliku looduskaitse seisukohalt puudub alal igasugune kaitsealla võtmise põhjendatus. Tegemist on konserveeritud jäätmeladestuga ja selle peal oleva jäätmaataimestikuga. Seda ei kasuta elu- ja kasvukohana olulisel määral kaitsealla võtmist õigustavaid liike, seal pole looduskaitseolulisi üksikobjekte ning see on ka nähtusena täiesti kunstlik ja väljaspool nii ajalooliselt tema alla jäänud kui kaasajal teda ümbritsevat maastiku.

Kohaliku kaitseala loomise kriteeriumid on Looduskaitseseaduses küll puudulikult käsitletud, kuid sedalaadi alade kaitse alla võtmise võimalust see ka ei välista. Mägi tuleks kaitsealaga liita kui üks linna ajaloo omamoodi verstaposte ja samal ajal kui üks ökoloogialabor, uudne ökosüsteem, mille väärtusi ei saagi mõõta klassikalise looduskaitse mõõdupuuga. Tuleb ka arvestada, et kõigi, ka täiesti looduslike, maastike ja ökosüsteemide väärtuste kujunemisel on pikk ajalugu ning Pääsküla mägi on alles oma looduse kujunemise algusaastates. Alal on (mh vastavalt üldplaneeringule) ka üksjagu puhkemajanduslikku potentsiaali ning kui see kokku viia elurikkuse edendamisega, võib tulemuseks olla ka loodava kaitseala süda, kust selle asemel, et retked seal katkevad, retked sellelt just algavad.

Käesoleva aruande ettepanek on kogu Pääsküla mägi liita kaitsealaga ning töötada tulevase kaitsekorralduskavaga välja ka ala tulevane olemus, kujundamine ja kasutamine.

4.3 Pääsküla mäest idas olev metsaala

Ala suuruseks on 10,8 ha ja see jaotub kinnistute vahel järgnevalt:

Tabel 4: Pääsküla mäest idas asuvad kinnistud, nende omandivorm ja lähteülesandega kaitsealaga liidetav osa.

Katastri-tunnus	Aadress	Kinnistu kogupind-ala m ²	Omandi-vorm	Tellija lähteülesanne	
				Pindalast liita kaitsealaga m ²	% kinnistust kaitsealas
78404:408:9091	Nugise tn 19	93265	Eraomand	91103	98%
78404:408:0169	Lemmiku tn 50	11670	Eraomand	11670	100%
78404:408:5971	Lemmiku tn 52a	3213	Eraomand	3213	100%
78404:408:5771	Rännaku pst 72	1661	Eraomand	1661	100%

4.3.1 Kirjeldus

Üldplaneering. Kogu ala on üldplaneeringu kohaselt arvatud rohealaks.

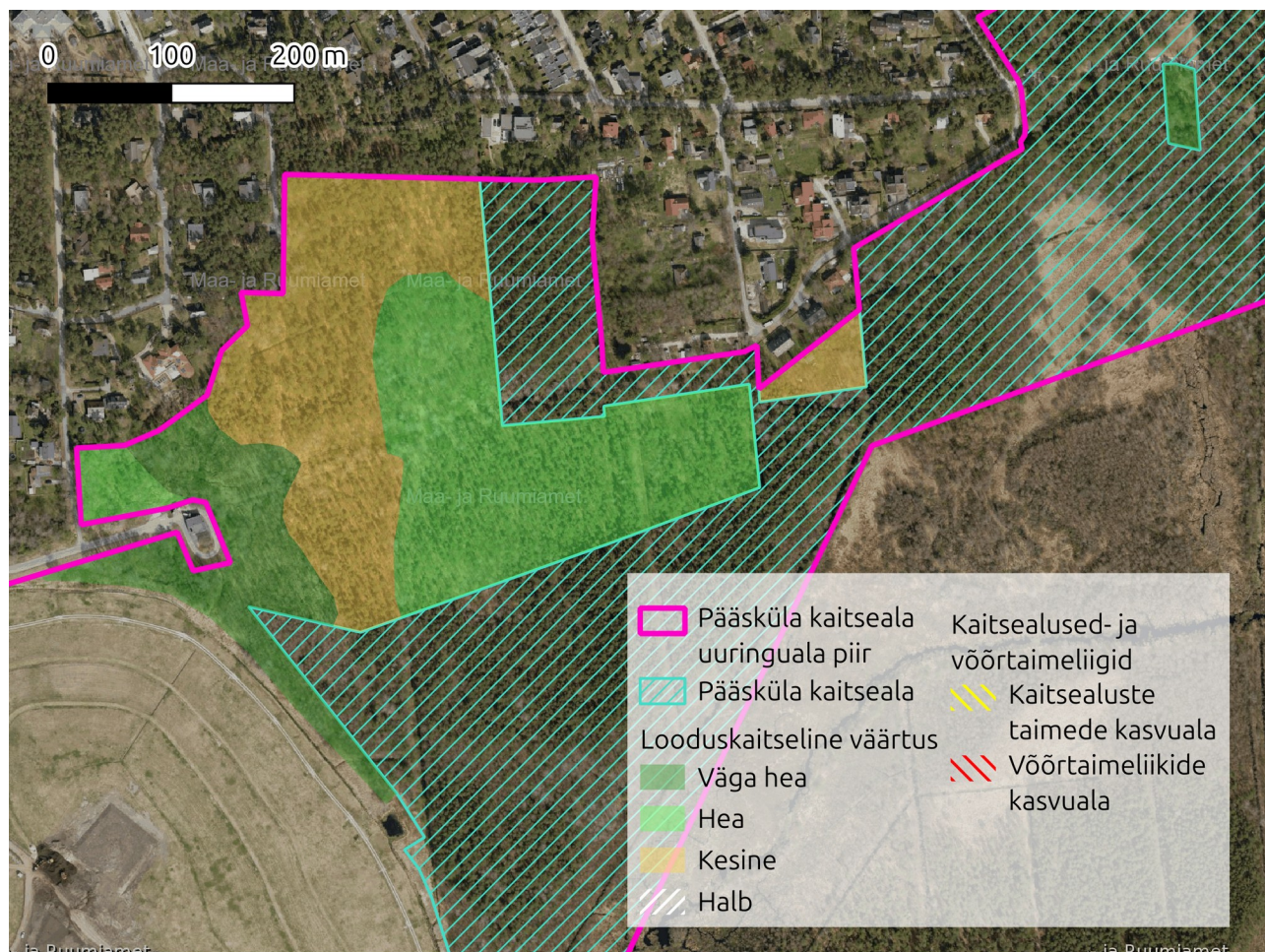
Detailplaneeringud. Alal on üks kehtiv detailplaneering aadressil Lemmiku tn 59a (DP003520) mille ehitustegevused on lõpetatud. Detailplaneeringuala lõunaosa (kinnistu Lemmiku 52a) on jäetud rohealaks ning on käesoleva töö lähteülesande kohaselt kavas liita kaitsealaga.

Kirjeldus ja loodusväärtused. Ala on tervikuna metsane. Lõunaosa metsad on soised, põhjaosas on metsad kuivemad palumetsad. Ehkki ka seda ala on kuivendatud, on ta põhjaosas olnud siiski metsane ka ajalooliselt (Eesti topograafiline kaart 1923 – 1934) ning mets kasvas seal ka 20. sajandi keskpaigas (Maa- ja Ruumiamet. Aerofotomosaiik 1959).

Kaasajal on suurem osa ala kuivematest palumetsadest valikraietena osaliselt raiutud. Viimase kümnekonna aasta jooksul on ala metsadest hinnanguliselt 1/2 – 2/3 puudest välja raiutud. Seetõttu on metsad väga tiheda alusmetsa ja võsaga, mis on kohati nii tihe, et muudab alal liikumise võimatuks. Võsa varjutab ka metsa alustaimestikku ning tihedama võsaga aladel alustaimestik täielikult puudub. Pääsküla prügila reoveepumpla lähistel asuvad metsaalad on soised kaasikud ja pajustikud. Ala on olnud soine ka ajalooliselt.

Kinnistule Lemmiku 52a on kohalikud elanikud kujundanud midagi parkmetsalaadset. Niiske kaasiku alusmets on täiel määral raiutud ja kogu alal leidunud lamapuit (peamiselt kasetüved) on hunnikutesse kokku kogutud. Alal ladustatakse ka ehitusmaterjale ja jäätmeid. Maa- ja Ruumiameti 1959. aasta aerofotomosaiigilt on näha, et ala on ajalooliselt olnud lage ja ilmselt niiske niiduala. Tänu alusmetsa raiele ja võimalik, et ka niitmisele on alal kasvamas ka mõned niistetele niitudele omased taimeliigid (luht-kastevars, külmamailane, käokann, oja-mõõl, palderjan jm).

Varasemalt on kaitsealast välja jäänud kinnistu Rännaku pst 72, mis on aga tervikuna olnud kaitsealast ümbritsetud ning ei eristu loodusväärtuste osas kuidagi ümbritsevatest aladest. Käesoleva eksperthinnanguga tehakse ettepanek kinnistu kaitsealaga liita.

Joonis 5: Kaitseala laienduse uuringuala loodusväärtused Pääsküla mäest idas.

Varasemad uuringud. Imetajatest on ala oluline metskitsedele ning läbi ala pääsevad praegusele kaitsealale ligi loomad, kes liiguvad läbi Raba tn metsaalade (Elusloodus OÜ 2022). EELIS andmetel ei leidu alal ühtki kaitsealust taimeliiki, kuid ala madalamas osas on märgitud rohu- ja rabakonna esinemine.

4.3.2 Kaitsealaga liitmise põhjendatus

- 1 **Ala roll piirkonna elurikkuse hoidmisel.** Alal on valdavad tugevast raietegevusest mõjutatud palumetsad, kuid ei ole teostatud lageraieid. Seetõttu on suur osa metsatüübile omastest liikidest säilinud ja eeldatavalt taastub tüüpiline palumetsataimestik lähima 20 – 30 a jooksul. Ala lõunapoolses osas olevad märjad kaasikud ja pajustikud on heas seisus.
- 2 **Ala roll rohevõrgustiku toimimise toetamisel.** Ala on oluline täiendus kaitsealale selle ühes kitsamas osas ning on hästi seotud Raba tn teiste metsaaladega. Ala säilimine rohevõrgustiku osana on väga oluline.

- 3 **Ala roll looduse hüvede pakkujana piirkonnas.** Alale ligipääs on puudulik ja suur osa alast ka tugevalt võsastunud. Sellegipoolest pakub ala hästi reguleerivaid looduse hüvesid. Kui ala metsakooslused raietest taastuvad, pakub ala ka kultuurilisi ja varustavaid hüvesid. Palumetsad on üldiselt head seene- ja marjakohad.
- 4 **Ala tulevikuväljavaated.** Ala on kehtiva üldplaneeringu kohaselt määratletud rohealaks. Siiski koosneb kogu ala erakinnistutest ning kaitsealaga liitmine tagaks paremini metsakoosluste taastumise ja looduse hüvede pakkumise tulevikus.
- 5 **Ala ligipääsetavus ja kultuurilis-ajalooline tähtsus.** Ala on inimestele hästi ligipääsetav tänu Raba ja Lemmiku tänavaid ühendavale jalgrajale. Ajaloolis-kultuurilisi väärtusi alal teada ei ole.
- 6 **Ala hea ökosüsteemide seisund.** Ala ökosüsteemide seisund ei ole raiete tõttu hea, kuid seisund taastub lähima 20 – 30 aasta jooksul. Ala on kuivendamisest vähe mõjutatud.
- 7 **Elanike huvi ala kaitsmise ja kasutamise vastu.** Ala läbib käidav jalgrada ning seetõttu on elanikel huvi selle säilimise vastu kahtlemata olemas. Tegemist on perspektiivis potentsiaalse alaga, mis rajatud taristu olemasolul oleks linlaste poolt külastatav ka selle loodusväärtuste tõttu.

Kaitse-eesmärkide kirjeldamine. Ala võimalikud kaitse-eesmärgid kattuvad kehtivas Pääsküla raba kaitseala kaitse-eeskirjas sätestatuga. Kaitseala kaitsekorralduskavas on kavandatud kaitsealale tehtavaid täiendavaid uuringuid, et kaitse-eesmärke täpsustada. Samu uuringuid tuleks teha ka kaitseala laiendusosalal Pääsküla mäest idas.

Ettepanek kaitsealaga liitmise osas. Kogu ala liitmine kaitsealaga on põhjendatud.

4.4 Hiiu mets

Hiiu mets on 1,7 ha suurune kaitsealaga potentsiaalselt liidetav metsaala, mis on väike osa Pääsküla raba nimelisest kinnistust (u 0,8%).

Tabel 5: Hiiu metsa ala kinnistu, selle omandivorm ja lähteülesandega kaitsealaga liidetav osa.

Katastri-tunnus	Aadress	Kinnistu kogupind ala m ²	Omandivorm	Tellijä lähteülesanne	
				Pindalast liita kaitsealaga m ²	% kinnistust kaitsealas
78401:101:3361	Pääsküla raba	2002884	Munitsipaalomand	1999921	100%

Kaitsealast on käesoleva töö lähteülesandena välja jäetud kinnistu Hiiu tn 41, kus paikneb linna veevärgiga seotud rajatis. Ala on ümbritsetud piirdeaiaga ning sellele puudub ligipääs. Kinnistul puuduvad selgelt tuvastatavad kaitseväärtused ning sellel ja selle ees oleval alal olevad loodusväärtused säiluvad tänu veevärgi sanitaarkaitsealale ka ilma kaitsealaga liitmata.

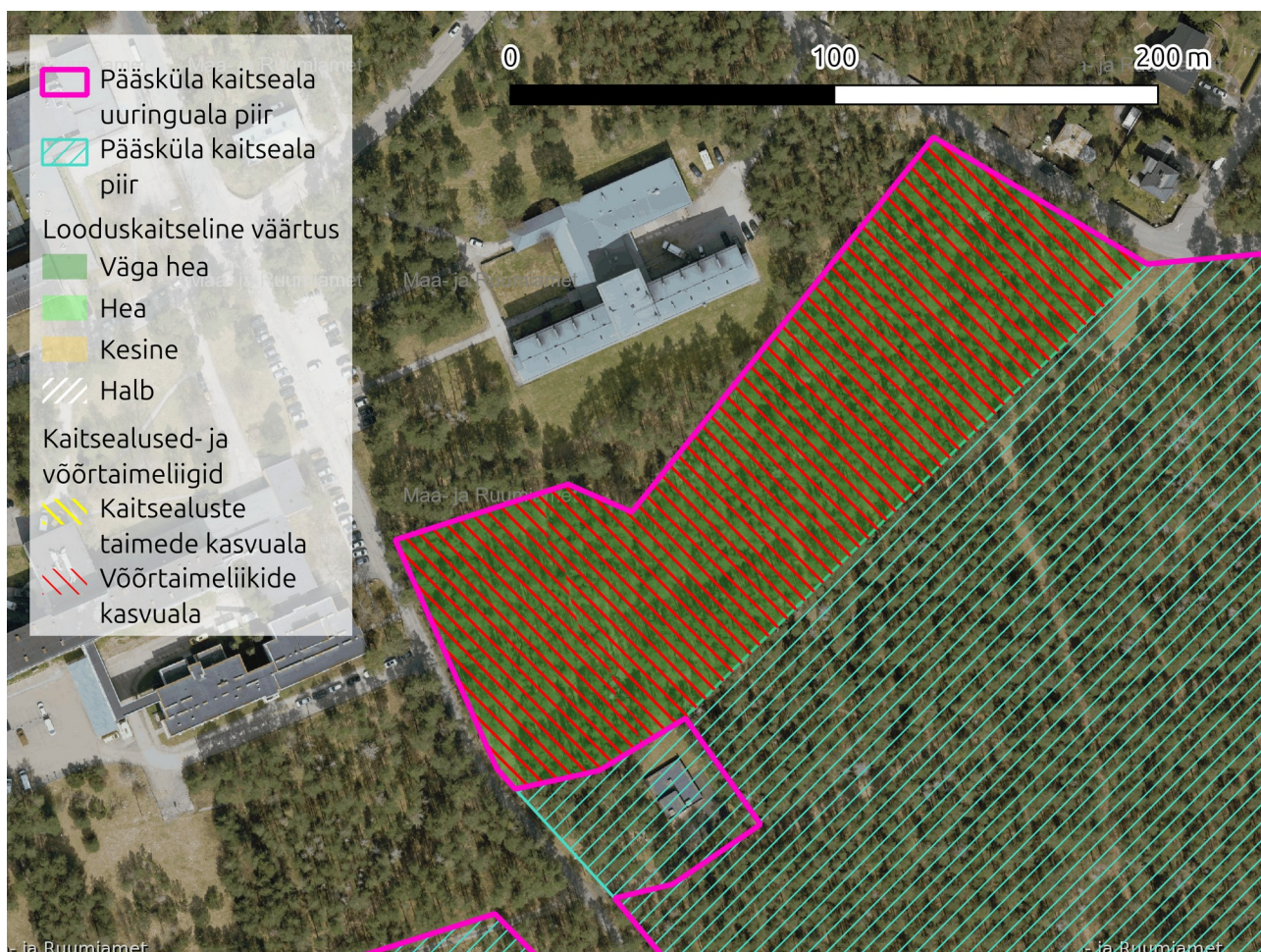
4.4.1 Kirjeldus

Üldplaneering. Ala on üldplaneeringuga määratletud täiel määral rohealaks.

Detailplaneeringud. Detailplaneeringud alal puuduvad.

Kirjeldus ja loodusväärtused. Alal kasvab heas seisus nõmmemets. Erinevatel perioodidel on seal tehtud ka pinnasetöid. Peamiselt on tegemist I maailmasõja-aegsete kaevikute jm rajatiste jälgedega maastikul. Tänapäevaks on pinnasetöödega häiritud alad metsastunud koos ülejäänud alaga. Mets on küllalt ühetaoline hõre ja valgusküllane kuiv nõmmemännik, kus alusmetsa vähe (peamiselt pihlakad, sarapuud ja noored vahtrad). Alustaimestik koosneb peamiselt sammaldest ja samblikest. Laiguti esineb koldrohtu, piibelehte, sarik-hunditubakat, külamamailast ja palu-härgheina. Surnud puid on väga vähe, lamapuitu pole. Võõrliikidest on ala lääneosas laiguti harilikku lumimarja (*Symphoricarpos albus*), idaosas kohati karvast kadakkaera (*Cerastium tomentosum*). Ala on väga sarnane juba kaitsealaga liidetud sellest vahetult lõunas ja läänes asuvate kuivade nõmmemännikutega.

Varasemad uuringud. Tegemist on küllalt väikese alaga ning spetsiifiliselt seda ala puudutavad uuringud puuduvad. Imetajate uuringu (Elusloodus OÜ 2022) kohaselt läbib ala imetajate liikumiskoridor. Suure tõenäosusega on paljud külgnevaid nõmmemetsi käsitlevate uuringute tulemused laiendatavad ka selle ala kohta. EELIS andmetel alal kaitsealused taimi, loomi, samblikke ega seeni ei leidu.

Joonis 6: Kaitseala laienduse uuringuala loodusväärtused Hiiu metsa piirkonnas

4.4.2 Kaitsealaga liitmise põhjendatus

- 1 **Ala roll piirkonna elurikkuse hoidmisel.** Ala kaitsmine kohaliku kaitseala koosseisus aitaks suurendada juba kaitsealaga liidetud nõmmemetsa pindala olulisel määral. Ala puhul on tegemist hästi säilinud nõmmemetsaga kooslusele tüüpiliste liikidega.
- 2 **Ala roll rohevõrgustiku toimimise toetamisel.** Ala läbib imetajate levikukoridor ja see parandab liikide levikuvõimalusi kaitseala ja linna teiste rohealade vahel (Vabaduse park, Hiiu park).
- 3 **Ala roll looduse hüvede pakkujana piirkonnas.** Ala paikneb vahetult Hiiu haiglakompleksi kõrval ning on oluline rekreatsiooniala haigla külastajatele.
- 4 **Ala tulevikuväljavaated.** Ala kuulub munitsipaalomandisse ja on üldplaneeringu kohaselt määratletud rohealaks. Kaitsealaga liitmisel oleks alal võimalik rakendada kaitseala kaitsekorda ning seeläbi tagada ala säilimine.
- 5 **Ala ligipääsetavus ja kultuurilis-ajalooline tähtsus.** Ala on hästi ligipääsetav ning aktiivselt külastatav. Seal on liikumiseks vajalikud jalgrajad, millest osa on isetekkelised, osa aga ilmselt jäänud maa-aluste trasside rajamisest. Kultuuriväärtustest on alal jäljed I maailmasõja aegsetest kaevikutest.

- 6 **Ala hea ökosüsteemide seisund.** Ala ökosüsteemide seisund on hea. Võimalik, et alal on varasemalt raiutud alusmetsa ja koristatud lamapuitu. Lisaks kasvab alal vähemalt kaks võõrtaimeliiki (lumimari, karvane kadakkaer). Kaitsealaga liitmine võimaldaks alal rakendada kaitseala kaitsereežiimi ja võimalusel teha looduskaitsetöid (võõrliikide tõrje).
- 7 **Elanike huvi ala kaitsmise ja kasutamise vastu.** Et tegemist on haiglakompleksiga külgneva heas seisus loodusalaga, on eeldatavalt elanike huvi ala säilimise vastu väga suur.

Kaitse-eesmärkide kirjeldamine. Ala võimalikud kaitse-eesmärgid kattuvad kehtivas Pääsküla raba kaitseala kaitse-eeskirjas sätestatuga. Kaitseala kaitsekorralduskavas on kavandatud kaitsealale tehtavaid täiendavaid uuringuid, et kaitse-eesmärke täpsustada. Samu uuringuid tuleks teha ka kaitseala laiendusosal Hiiu metsas.

Ettepanek kaitsealaga liitmise osas. Kogu ala liitmine kaitsealaga on põhjendatud.

4.5 Kreegi raba

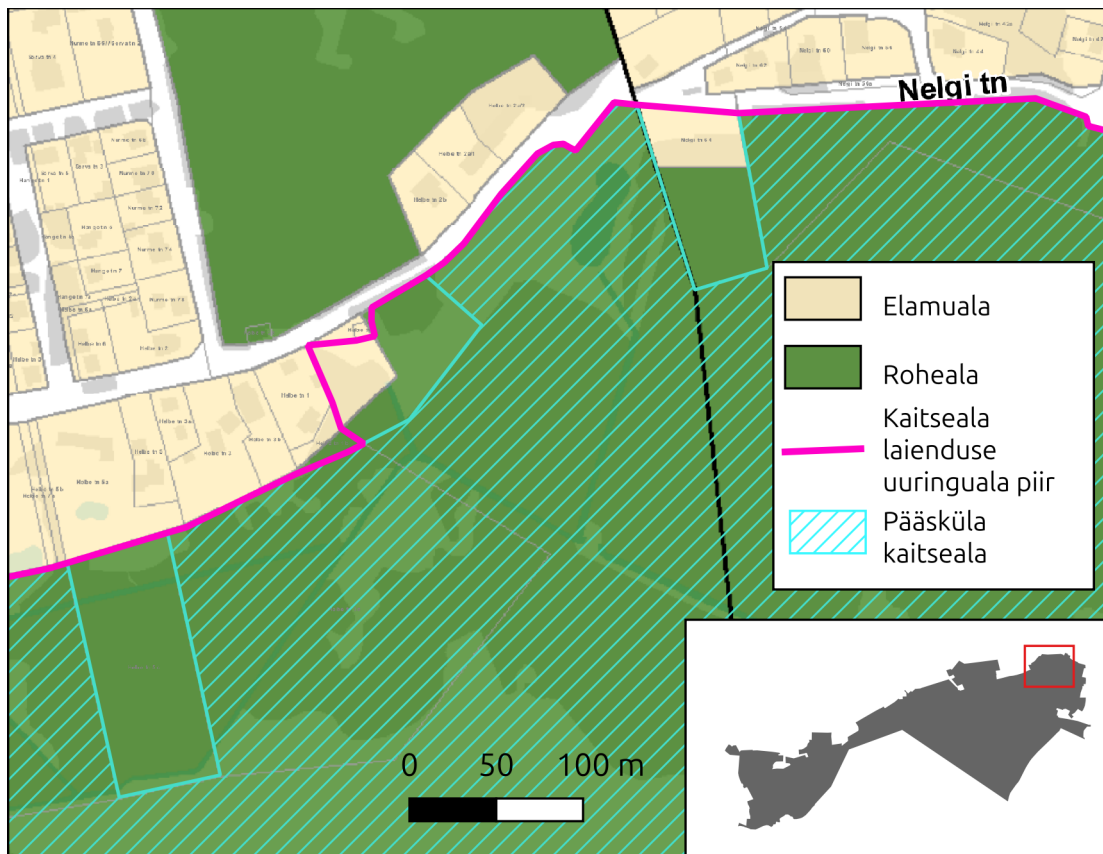
Kreegi raba kaitsealaga potentsiaalselt liidetav ala koosneb kolmest osast kogupindalaga 1,8 ha. See jaotub kinnistute vahel järgnevalt:

Tabel 6: Kreegi raba kinnistud, nende omandivorm ja lähteülesandega kaitsealaga liidetav osa.

Katastri-tunnus	Aadress	Kinnistu kogupindala m ²	Omandivorm	Tellija lähteülesanne	
				Pindalast liita kaitsealaga m ²	% kinnistust kaitsealas
78401:101:3361	Pääsküla raba	2002884	Munitsipaalomand	1999921	99,90%
78404:401:0110	Helbe tn 5c	8435	Eraomand	8434	100%
78404:405:0080	Nelgi tn 64	8050	Eraomand	5012	62%

4.5.1 Kirjeldus

Üldplaneering. Üldplaneeringu kohaselt on Helbe tn 5c määratletud täiel määral rohealaks. Pääsküla raba nimelisest kinnistu kaitsealaga potentsiaalselt liidetavast osast on u 1/3 määratletud elamumaaks (seal asub juba veevärgiga seotud rajatis) ning ka Nelgi tn 64 kinnistu kaitsealaga potentsiaalselt liidetavast osast on u 1/3 määratletud elamumaaks.

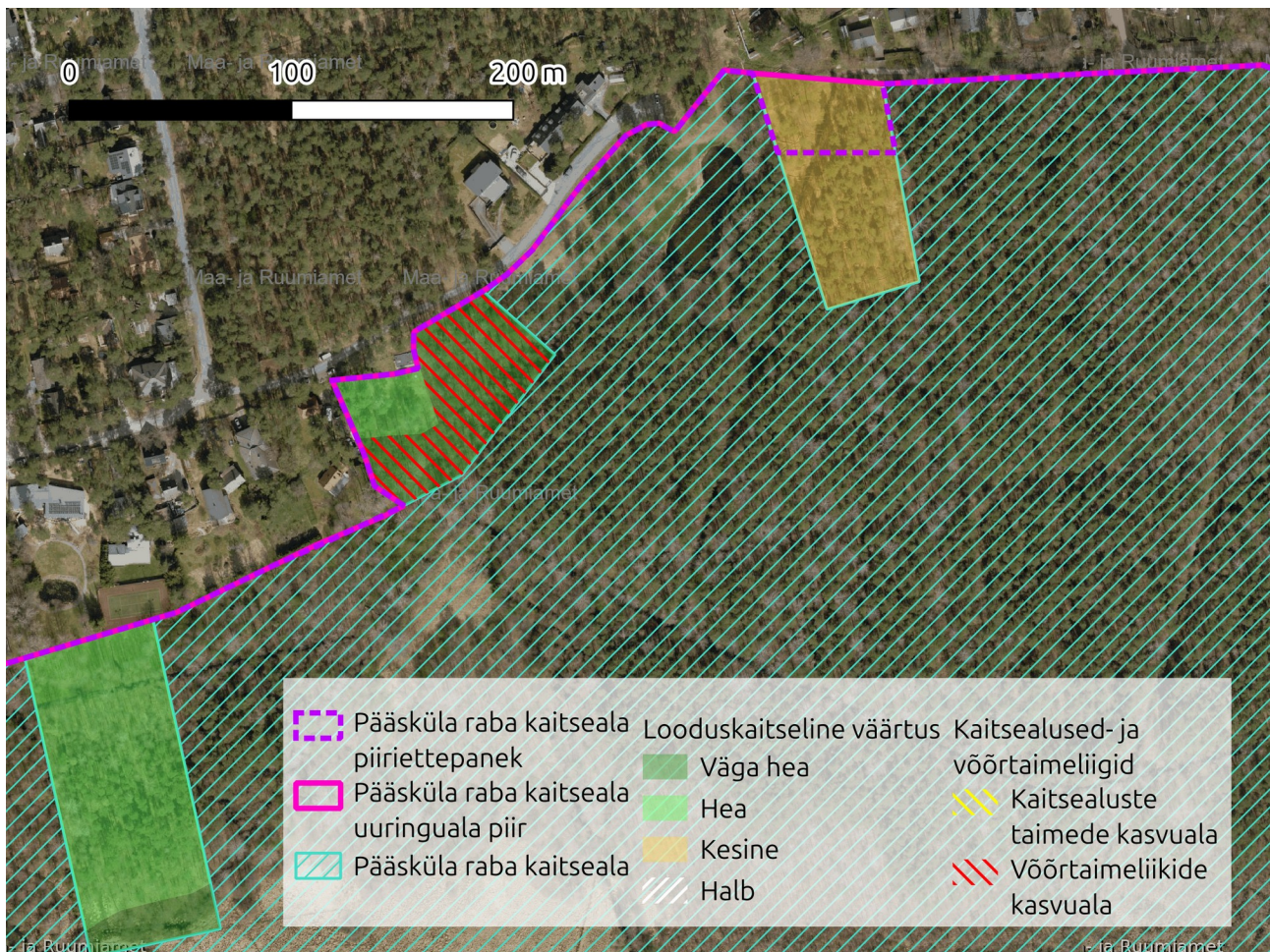
Joonis 7: Üldplaneeringu rohealad, elamualad ja kaitseala laiendusala lähteülesandekohane piir.

Detailplaneeringud. Detailplaneeringud alal puuduvad.

Kirjeldus ja loodusväärtused. Ala koosneb kolmest osast, mis kõik on mõningal määral erinevad. Läänepoolsema ala Helbe tn 5c lõunapoolne osa on hästisäilinud rohusoo serv. Metsaala on tublisti hõrendatud ilma alusmetsata niiske segamets, mille all kasvab soise niidu laadne taimeistik. Domineerivateks taimedeks on luht-kastvars, haisev kurereha, külmamailane, kibe tulikas, metsmaasikas, mets-harakputk, käokann ja lõhnav maarjahein. Soo poolt puud surevad ilmselt koprapaisutuse tõttu. Kinnistu on suurel määral ümbritsetud võrkaiaga.

Keskmine ala Pääsküla raba nimelisel suurel munitsipaalomandisse kuulval kinnistul, kujutab endast peamiselt niisket salumetsa. Puudest on peamiselt haab, aga ka mänd ja kask. Suur osa haabadest on viimastel aastatel surnud ja maha langenud. Mets on küllalt noor (40 – 50 a) aga lamapuitu on selles arvestataval määral. Metsa all kasvab kohati lausaliselt võõrliik lõhnav kuslapuu (*Lonicera caprifolium*). Osa alast on aga aiaga piiratud ja selle sees on veevärgiga seotud rajatis, mis jääb kaitseala laiendusest välja. Aia sees olev ala on osalt hooldamata niidu laadne.

Idapoolseim ala kinnistul Nelgi 64 kujutab endast kuivendatud kõdusoomännikut. Kogu alusmets ja u 1/3 puudest on metsast 1 – 2 a tagasi välja raiutud. Ala keskele on rajatud killustikust tee alus ja selle ehitamisel kooritud turvasmuld on hunnikutena puude vahele lükatud. Suurem osa raiutud puidust on välja vedamata ja vedeleb metsa all maas. Kinnistu kaguosas on käokeele (*Platanthera* sp. LK III) kasvukoht.

Joonis 8: Kreegi raba kaitseala laiendusalaade looduskaitse väärtused.

Varasemad uuringud. Imetajate uuringu (Elusloodus OÜ 2022) kohaselt läbivad alasid loomade liikumisteed, mis ühendavad Valdeku parki olemasoleva Pääsküla kaitsealaga. EELIS andmetel alal kaitsealused taimi, loomi, samblikke ega seeni ei leidu.

4.5.2 Kaitsealaga liitmise põhjendatus

- 1 **Ala roll piirkonna elurikkuse hoidmisel.** Alal olevatest kinnistutest on kõik mingil määral inimtegevuse poolt mõjutatud. Nelgi tn 64 kinnistu on kooslusena tugeva kuivendamise mõjuga kõdusoomets, kus on toimunud arvestatav raie ja pinnasetööd. Helbe tn 5c ala on ümbritsetud piirdeaiaga ning selle metsaalad on alusmetsaraiega. Kõik mainitud tegurid on aga eemaldatavad ning looduslike protsesside tulemusena pöörduvad ja alade ökoloogiline väärtus inim mõju lakkamisel taastub järgneva 20 – 30 a jooksul.
- 2 **Ala roll rohevõrgustiku toimimise toetamisel.** Tegemist on kolme eraldioleva alaga, mille kaitsealaga liitmine muudaks kaitseala kujult terviklikumaks. Kõiki kinnistuid läbivad imetajate olulised liikumisteed (kuigi Helbe tn 5c on ümbritsetud võrkaiaga). Ala on oluline olemasoleva Pääsküla kaitseala ja Valdeku pargi vaheliste levikukoridoride toimimiseks.
- 3 **Ala roll looduse hüvede pakkujana piirkonnas.** Ala pakub juba praegu mitmeid reguleerivaid looduse hüvesid, kuid kaitsealaga liitmisel on hüved paremini tagatud.

- 4 **Ala tulevikuväljavaated.** Et kaks kinnistut on eraomandis ja ühel (Nelgi tn 64) on omanik alustanud alal ehitusöödega (tee alus), teine eraomanik on oma kinnistu aga ümbritsenud võrkaiaga, viitab, et alasid kaitsealaga liitmata jättes on nende loodusväärtusi kaitsta ja pakutavaid looduse hüvesid tagada raske.
- 5 **Ala ligipääsetavus ja kultuurilis-ajalooline tähtsus.** Kõik kõnealused kinnistud on mingis osas hea ligipääsuga ning neis on ka mitmeid isetekkelisi jalgradasid, kus inimesed liikuda armastavad. Siiski on Helbe tn 5c ümbritsetud võrkaiaga ning lõunaosas ka ületamatu kraaviga. Kultuurilis-ajaloolisi väärtusi ei ole teada.
- 6 **Ala hea ökosüsteemide seisund.** Ala seisund on mitmes aspektis küll saanud inimtegevuse tõttu kannatada (raied, pinnasetööd, piirdeaiaid), kuid tehtut on küllalt lihtne parandada ning kahjustatud koosluste seisund paraneb oluliselt lähima paari aastakümne jooksul.
- 7 **Elanike huvi ala kaitsmise ja kasutamise vastu.** Üldiselt on ala hästi ligipääsetav ja isetekkelised jalgrajad viitavad, et elanike huvi nende rohealade vastu on olemas.

Kaitse-eesmärkide kirjeldamine. Ala võimalikud kaitse-eesmärgid kattuvad kehtivas Pääsküla raba kaitseala kaitse-eeskirjas sätestatuga. Kaitseala kaitsekorralduskavas on kavandatud kaitsealale tehtavaid täiendavaid uuringuid, et kaitse-eesmärke täpsustada. Samu uuringuid tuleks rakendada ka kaitseala laiendusosal Kreegi raba aladel.

Ettepanek kaitsealaga liitmise osas. Alade liitmine kaitsealaga muudaks kaitseala terviklikumaks ning tagaks paremini Tallinna rohealade sidususe. Kaitsealaga liitmine võimaldaks paremini vältida omavolilisi looduskeskkonda kahjustavaid tegevusi ning organiseerida looduskaitsetöid alade seisundi parandamiseks (piirdeaedade ja jm omavoliliste rajatiste eemaldamine). Nelgi tn 64 kinnistu põhjaosas olev üldplaneeringuga elamumaaks määratletud ala loodusväärtus on madal ja seda on viimastel aastatel veelgi vähendatud (raied, tee aluse ehitus, pinnasetööd) ning selle osa kaitsealaga liitmine ei ole looduskaitseliselt põhjendatav (vt joonis 12).

4.6 Lepakraavi metsad

Lepakraavi metsade ala nimi on käesolevas töös tuletatud ala kesksest veerežiimi mõjutavast veekogust – Lepakraavist. Ala suuruseks on 13,5 ha ja see jaguneb kinnistute vahel järgmiselt:

Tabel 7: Lepakraavi metsade kinnistud, nende omandivorm ja lähteülesandega kaitsealaga liidetav osa.

Katastri-tunnus	Aadress	Kinnistu kogupindala m ²	Omandivorm	Tellija lähteülesanne	
				Pindalast liita kaitsealaga m ²	% kinnistust kaitsealas
78404:405:1000	Kraavi tn 38	65102	Eraomand	65099	100%
78401:101:2835	Kraavi tn 38a	40021	Riigiomand	39973	100%
78401:101:2651	Kraavi tn 82	30594	Eraomand	30090	98%

4.6.1 Kirjeldus

Üldplaneering. Nõmme linnaosa üldplaneeringu kohaselt on suurem osa alast ette nähtud säilitada rohealana. Siiski nähakse Kraavi tn 38a ja Kraavi tn 82 kinnistutele osaliselt elamuarendusalasid (joonis 9).

Detailplaneeringud. Alal puuduvad kehtivad detailplaneeringud.

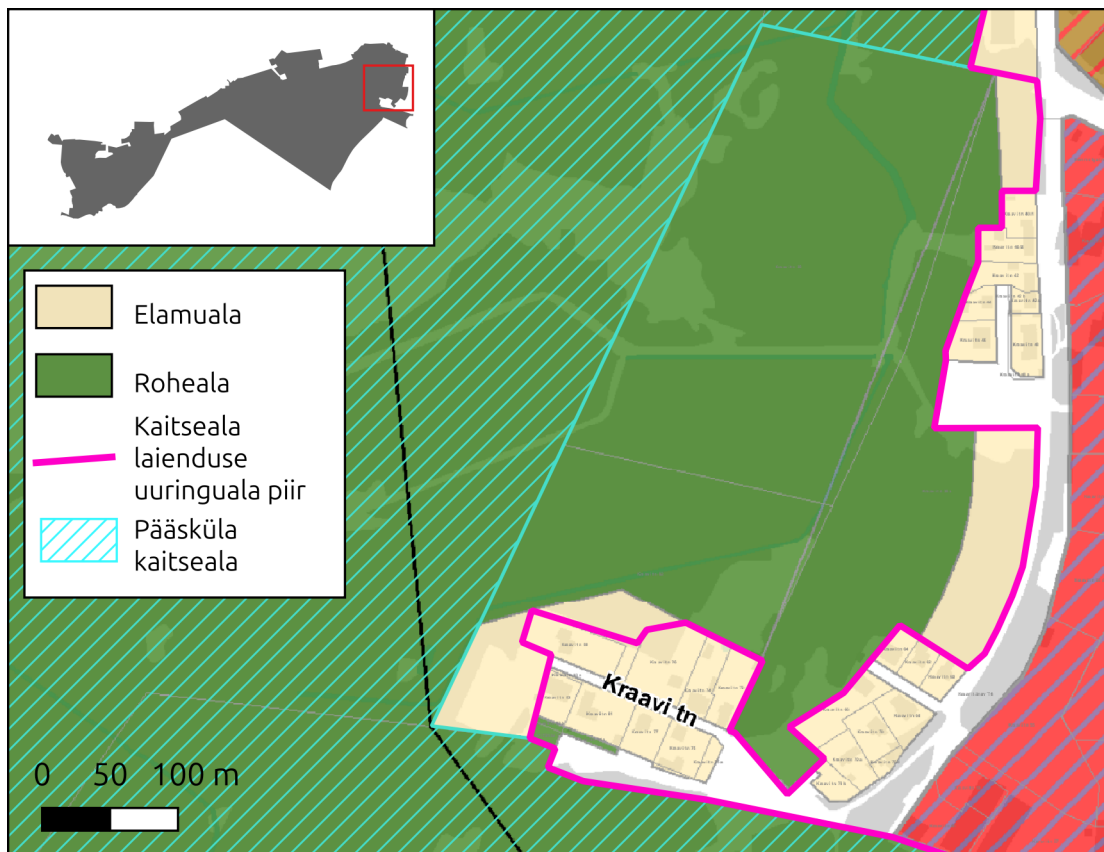
Kirjeldus ja loodusväärtused. Lepakraavi alad on kaasajal kaetud suuremas osas metsaga. Tegemist on Männiku nõlvapealsete metsade üleminekuga Pääsküla raba nüüdseks metsastunud madalsooladele. Nõlvast väljuv põhjavesi teeb metsa kohati liigniiskeks ka nõlvadel ning metsas on ka palju allikaid (Jaani- e Kasejuure allikad, Tooma allikad).

Ajalooliselt on nii nõlva peal kui all olnud lagealad, tõenäoliselt niidud (Maa- ja Ruumiameti aerofotomosaiik 1959).

Kaasajal on kogu ala metsane. Idaosas on valdavalt niiskemad allikalised männikud ja kaasikud.

Nõlva all olevad metsad on Lepakraavi ja selle kaldal oleva teetammiga jagatud kaheks erinevaks osaks. Ala põhjaosas on endistest niisketest niitudest tekkinud soometsad ja pajustikud. Mõlemad on ilmselt tänu piirkonna allikalisele kuivendusele suhteliselt vähe mõjutatud ja kohati leidub metsa alustaimestikust veel küllalt palju soistele niitudele omaseid taimeliike. Metsas on ka väikeseid õõtsikusoid, mis on tõenäoliselt nüüdseks taimestunud kunagised allikad.

Lepakraavist lõunas asuvad nõlvaalused metsad (Kraavi tn 38 ja Kraavi tn 82 kinnistutel) on kuivendatud kõdusoomännikud ja viimase kümne aasta sees on neid tugevalt raiutud. Hinnanguliselt on u pool puudest välja raiutud ning alal lokkab tihe raiejärgne paakspuu-, sarapuu- ja pihlakavõsa. Alustaimestik on seal kõdusoometsadele tüüpiliselt palumetsalik. Lisaks tavapärastele taimeliikidele leidub seal aga ka pruunikat pesajuurt (*Neottia nidus-avis*, LK III) ja

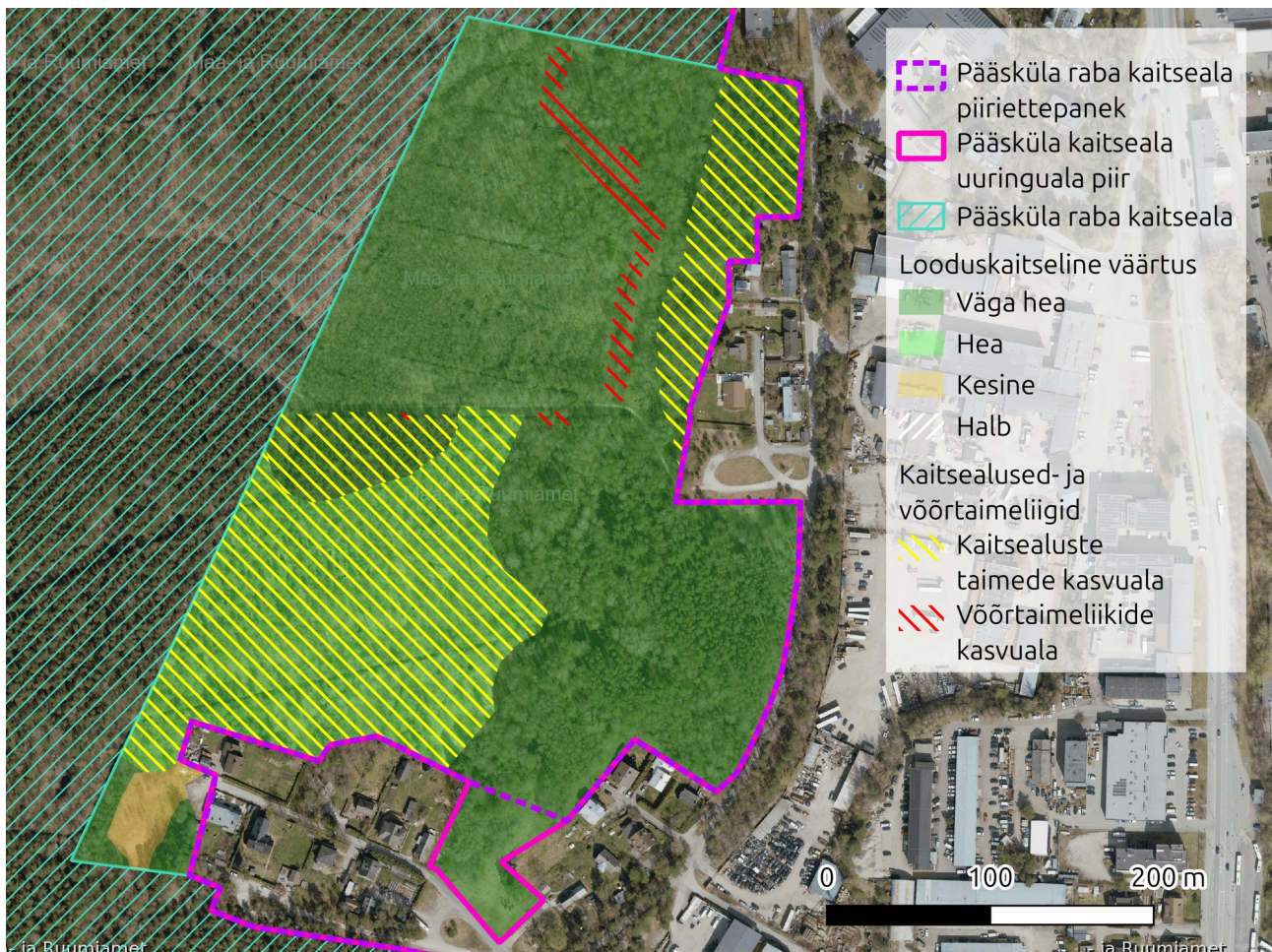

Joonis 9: Üldplaneeringu rohealad, elamualad ja kaitseala laienduse uuringuala piir Lepakraavi metsade piirkonnas.

vööthuul-sõrmkäppa (*Dactylorhiza fuchsii*, LK III). Mõlema liigi populatsiooni seisund ja arvukus vajab täiendavaid uuringuid, tiheda võsa tõttu ei ole hinnangu andmine lihtne.

Kraavi tn 38a kinnistu lõunaotsas on väike kuiv liivane niidulaadne ala. Ilmselt on sealt millalgi kamarat kooritud või tehtud muid pinnaseteid. Siiski on alal säilinud mõningaid kuivadele niitudele omaseid taimeliike nagu harilik kukehari, hõbemaran, kassiristik, karutubakas, valge ristik, hobumadar, värvumadar, raudrohi, kibe tulikas, aas-kurereha, lamba-aruhein, ussikeel. Ala niidetakse ilmselt vahel muruniidukiga, kuid mitte liialt tihti.

Kraavi tn 82 kinnistu lõunaosas on u 0,15 ha suurune väike lageala, mis on tõenäoliselt olnud väike põld (majapidamise kartulimaa vms) ja on nüüdseks kattunud tihedalt kõrvenõrgese, roomava madara ja põldvaarikaga.

Joonis 10: Kaitseala laienduse uuringuala loodusväärtused Lepakraavi metsade piirkonnas

Varasemad uuringud. Imetajate uuringu (Elusloodus OÜ 2022) põhjal on ala loomade liikumisteedena aktiivses kasutuses. Uuringu tulemustel võib teha ka järelduse, et paljud loomad (näiteks metskitsed, rebased) kasutavad ala idaosa metsi, et vältida vahetult läänes olevaid raskeminiläbitavaid madalsoolasid ja et liikuda Pääsküla raba lõuna- ja põhjaosa vahel.

Alaga külgnevalt ja juba kaitsealaga liidetud Kraavi tn 65 ja Pääsküla raba nimelisel kinnistul on EELIS andmetel mitme nahkhiireliigi (põhja-nahkhiir, tõmmulendlane, habelendlane, veelendlane, kõik LK II) ja Kraavi 65 kinnistu põhjaosas ka kivisisaliku elupaik. Ehkki EELIS kaardiandmete kohaselt katkeb nahkhiirtele sobilik elupaik vahetult kinnistu ja olemasoleva kaitseala piiridega, on seda raske uskuda ning võib arvata, et kõigile liikidele sobivad vähemal või rohkemal määral ka Lepakraavi alade metsad. Kivisisaliku esinemine on vähetõenäoline, sest liigile sobilikke kuivi liivaseid alasid on vähesel määral vaid ala lõunaosas, mis aga on suure inimtegevuse mõju all. EELIS andmetel on ala põhjaosas laiguti leitud kasvamas invasiivset võõrliiki verev lemmalts (*Impatiens glandulifera*) (joonis 10).

4.6.2 Kaitsealaga liitmise põhjendatus

- 1 **Ala roll piirkonna elurikkuse hoidmisel.** Ala on oluline piirkonna elurikkuse hoidjana, kuna alal on allikad, mis toidavad veega ka juba kaitsealaga liidetud alade kooslusi. Ala on arvatavalt oluline paljude suurimetajate liikumiskoridorina Pääsküla raba põhja- ja lõunaosa

vahel ning tõenäoliselt ka mitme nahkhiireliigi elupaigana. Alal on kohati küllalt hästi säilinud kunagiste sooniitude taimestik.

- 2 **Ala roll rohevõrgustiku toimimise toetamisel.** Ala on eeskätt oluline kaitseala kui terviku funktsioneerimise seisukohalt (suurimetajate liikumistee jm).
- 3 **Ala roll looduse hüvede pakkujana piirkonnas.** Alal on tagatud kõik tavapärased reguleerivad looduse hüved.
- 4 **Ala tulevikuväljavaated.** Ala on küll suuremas osas üldplaneeringuga kavandatud rohealaks, kuid selle idaosa on siiski osaliselt kavandatud elamuehitusaladeks. Ala idaosa kuivemad alad on ehitustegevuseks soodsad, kuid on kaitseala funktsioneerimiseks sedavõrd olulised, et nende säilimise tagamiseks on nende liitmine kaitsealaga parim lahendus.
- 5 **Ala ligipääsetavus ja kultuurilis-ajalooline tähtsus.** Alale ligipääs on hea, kuna seda läbib keskosast Lepakraavi kaldale rajatud avalikult kasutatav jalgtee. Allikate ja kunagiste niidualade tõttu on alal ka arvestatav kultuuriline väärtus.
- 6 **Ala hea ökosüsteemide seisund.** Ala on ajalooliselt olnud suuresti avatud ja tõenäoliselt on tegemist olnud peamiselt niidualadega. Ala kõrgem idaosa on metsastunud juba ammu ning sel on välja kujunenud terviklikud metsakooslused, mille muudab huvitavaks allikaline veerežiim. Ala madalama osa põhjaosas oleks sooniidu taastamine väga tulemuslik, kuna hõreda kaasiku all on sooniidu taimestik kohati veel väga hästi säilinud. Lõunapool on mets suures osas raiutud, kuid seal kasvab ka kaitsealuseid taimeliike.
- 7 **Elanike huvi ala kaitsmise ja kasutamise vastu.** Et ala läbib avalikult kasutatav jalgtee, mis viib Pääsküla raba loodusradadele, on elanikud ala säilimisest kahtlemata huvitatud.

Kaitse-eesmärkide kirjeldamine. Ala võimalikud kaitse-eesmärgid kattuvad kehtivas Pääsküla raba kaitseala kaitse-eeskirjas sätestatuga. Kaitseala kaitsekorralduskavas on kavandatud kaitsealale tehtavaid täiendavaid uuringuid, et kaitse-eesmärke täpsustada. Samu uuringuid tuleks rakendada ka kaitseala laiendusosal Lepakraavi metsade aladel.

Ettepanek kaitsealaga liitmise osas. Kaitsealaga tuleks liita suurem osa alast. Kraavi tn 38a tänavapoolne osa on üldplaneeringuga määratud elamumaaks (joonis 9), kuid sealsed metsakooslused on väga heas seisus ning ala liitmine kaitsealaga on vägagi põhjendatud. Siiski on väike liivane ja osaliselt niidutaimestikuga ala kinnistu lõunaosas sedavõrd väike ja hoonetega piiratud, et ehkki on üldplaneeringuga määratletud rohealaks, ei ole selle kaitsealaga liitmine põhjendatud (joonis 12).

Kraavi tn 82 kinnistu lõunaosa on üldplaneeringuga määratletud elamualaks. Ehkki ka see ala pole suur, moodustab ta olemasoleva kaitsealaga terviku. Sealsed metsakooslused on väga heas seisus, kuid ala looduskaitsest väärtust vähendab selle keskel olev jäätmaataimestikuga endine põllumaa vms. Puudevahelise lagealana on see praegu aga heaks toitumisalaks nahkhiirtele ning selle taimestiku seisundiklass aja jooksul pigem paraneb (ilmselt ala aja jooksul metsastub).

4.7 Männiku nõlv

Männiku nõlva ala kujutab endast nelja küllalt ühetaolist ja seni kaitsealaga liitmata kinnistut kaitseala kaguosas. Alade kogupindala on 12,3 ha. Ilmselt tulenevalt katastriüksuste piiride korrigeerimisest ei kattu kaitseala ja selle võimalike laienduste piirid siiski mõnede kinnistute piiridega (Aliide ja Pärtla-Tõnu kaitseala kaguosas). Praeguse kaitseala laiendamise ettepanekutega jaguneb ala kinnistute vahel järgmiselt:

Tabel 8: Männiku nõlva kinnistud, nende omandivorm ja lähteülesandega kaitsealaga liidetav osa.

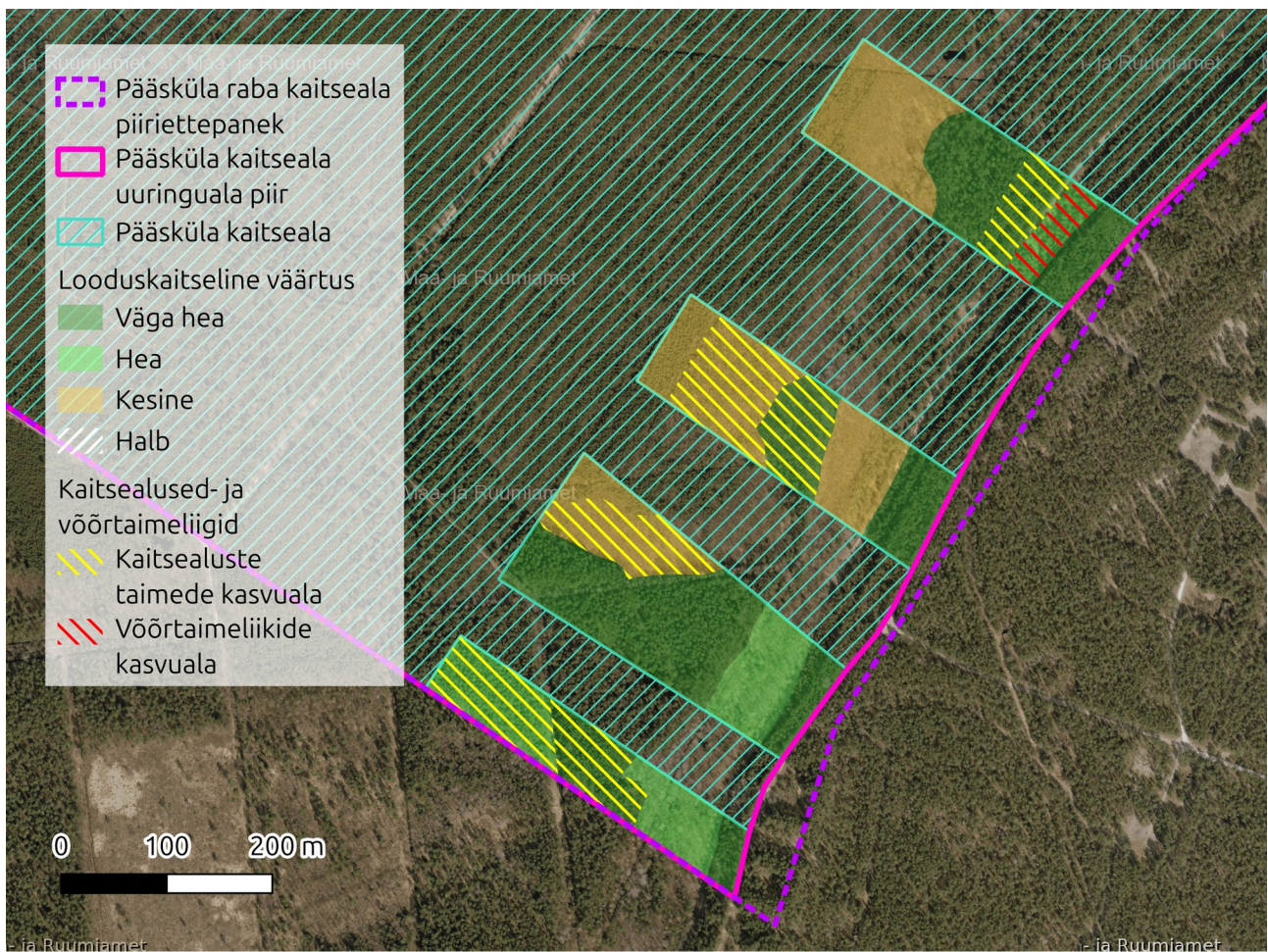
Katastri-tunnus	Aadress	Kinnistu kogupindala m ²	Omandivorm	Tellija lähteülesanne	
				Pindalast liita kaitsealaga m ²	% kinnistust kaitsealas
78401:101:4745	Kraavi tn 65	332623	Munitsipaalomand	319810	96%
78404:401:0315	Aliide	28391	Eraomand	28390	100%
78404:401:0316	Pärtla-Tõnu	28026	Eraomand	28026	100%
78404:401:0095	Kraavi tn 124	25237	Eraomand	23982	95%
78404:401:0094	Kraavi tn 130	23478	Eraomand	20566	88%
78404:401:0096	Kraavi tn 126	17499	Riigiomand	16015	92%

4.7.1 Kirjeldus

Üldplaneering. Kehtiva detailplaneeringu kohaselt on ala täies mahus arvestatud rohealana.

Detailplaneeringud. Detailplaneeringud alal puuduvad.

Kirjeldus ja loodusväärtused. Kõnealused alad moodustavad juba kaitsealaga liidetud aladega Kraavi tn 65 ja 128 kinnistutel tegelikkuses ühe terviku ning ei eristu neist ka maastikuliselt. Kõigi alade idaosa on kõrgel ja liivasel Männiku nõlval, mis laskub läbi alade Pääsküla rappa. Kõigi alade idaserv on kuiv liivane nõmmemännik, mis läänepoolse minnes muutub kuiva nõmmeniidulaadse alustaimestikuga männinoorendikuks, seejärel niiskeks kaasikuks või kõdusoomännikuks ning kõige läänepoolsemad alad on juba kõdusoometsad. Ala läänepoolseid osasid on väga tugevalt kujundanud 2002. aasta suur maastikupõleng ning sealsed metsaalad kujutavad endast põlengujärgselt kasvama hakanud pea alustaimestikuta tihedaid männi- ja kasenoorendikke.

Joonis 11: Männiku nõlva kaitseala laiendusala loodusväärtused.

Niiskematel aladel kasvavad mitmed III kaitsekategooria käpaliseliigid - käokeeled (*Platanthera* sp.), suur käopõll (*Listera ovata*), võõthuul-sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*). Avatumatelt nõmmelaadsetelt aladelt võib leida kuu-võtmeheina (*Botrychium lunaria*), mis on Punase Nimestiku hindamisel arvatud ohulähedaseks (NT) liigiks. Ala idaosa nõmmemännikutes kasvab laiguti ka võõrliik harilik luudpöösas (*Cytisus scoparius*), mis paistab seal iseseisvalt levivat.

Ala vast suurimaks loodusväärtuseks on kitsa ribana ja laiguti esinevad fragmendid kunagisest nõmmeniidust.

Osaliselt jäävad ala põhjapoolsesse ossa ka Juhani e Kasetuka allikad.

Varasemad uuringud. EELIS andmetel elavad alal mitut liiki nahkhiired (põhja-nahkhiir, tõmmulendlane, habelendlane, veelendlane, kõik LK II) Suure osa alast hõlmab ka kivisisaliku (*Lacerta agilis*, LK II) elupaik, mis EELIS kaartidel hõlmab lisaks kuivadele liivastele aladele ka suurt osa kuivendatud ja 2002. aasta põlengus kannatada saanud endist rabaala.

2023. aastal on alal säilinud nõmmeniidufragmente uurinud ja hinnanud Rein Kalamees ning tema uuringuala laieneb lisaks juba kaitsealaga liidetud aladele ka selles aruandes käsitletavatele aladele. Uuringus peetakse niidualasid hästi säilinuteks ja antakse soovitusi niidualade taastamiseks ja hooldamiseks.

Martin Jürgenson on 2023. aastal hinnanud lähialade kivisisaliku populatsiooni seisundit (Jürgenson 2023). Käesoleva eksperthinnangu alasiid seal ei käsitleta ning lähim ala eksperthinnangu aladest põhjas leitakse uuringu järgi olevat liigile elupaigana vähese kvaliteediga. Uuring siiski ei saanud hinnata populatsiooni seisundit, sest leiti vaid üks isend.

Suurimetajate uuringu kohaselt (Elusloodus OÜ) on ala sobilikuks valgejänestele, rebastele ja metskitsedele, kes kasutavad liikumisteedena ala läbivaid teid ja radu ning liiguvad läbi nende vabalt kaitsealast väljajäävate Kaitsevõe Männiku harjutusvälja ja Pääsküla raba vahel.

Tolmeldajate uuringu 2021 (Kruus ja Kruus 2021) nn Pääsküla allikate uuringutranssekt läbis ka kahte potentsiaalset kaitseala laiendusala. Transsekt paikneb ala läbival teel, mille ääres on säilinud nõmmeniidufragmendid. Uuringus leiti, et liblikaliikide suhtarvult saja meetri kohta osutus Pääsküla allikate uuringuala kõigist uuringus uuritud aladest kõige mitmekesisemaks. Alalt leiti ka 15 kimalaseliiki, mis on samuti arvestatav hulk.

4.7.2 Kaitsealaga liitmise põhjendatus

- 1 **Ala roll piirkonna elurikkuse hoidmisel.** Ala on loodusväärtuste poolest samalaadne külgnevate ja juba kaitsealaga liidetud aladega. Seal on fragmente säilinud nõmmeniidust ning piirkonna metsad on kaitsealuste ja ohulähedaste taimeliikide kasvukohaks.
- 2 **Ala roll rohevõrgustiku toimimise toetamisel.** Ala on väga oluline kaitseala terviklikkuse tagamisel ja potentsiaalseid looduskaitseteid (nõmmeniitude taastamine ja hooldus) ei ole lihtne, otstarbekas või ka võimalik korraldada ilma alasiid kaitsealaga liitmata.
- 3 **Ala roll looduse hüvede pakkujana piirkonnas.** Ala pakub kõiki olulisi reguleerivaid looduse hüvesid ja kuna on inimeste poolt palju külastatav, pakub ka kultuurilisi ja ehk ka varustavaid hüvesid (seened, marjad).
- 4 **Ala tulevikuväljavaated.** Ala on küll üldplaneeringuga määratletud rohealaks, kuid selle liitmine kaitsealaga tagaks ala loodusväärtuste säilimise paremini ning ka praegusel kaitsealal oleks ala liitmise korral lihtsam korraldada nii looduskaitseteid, loodusharidusliku taristu rajamist kui uuringu- ja seiretegevusi. Suur osa alast on eraomandis.
- 5 **Ala ligipääsetavus ja kultuurilis-ajalooline tähtsus.** Ala on inimestele väga hästi ligipääsetav. Selle idapoolsemat osa läbib mitu pinnaseteed ja isetekkelist jalgrada ning keskosa läbib Pääsküla raba kaitseala loodusrada.
- 6 **Ala hea ökosüsteemide seisund.** Ala ökosüsteemide seisund on hea. Väga heas seisus on idaosa nõmmemetsad. Taastamisteid vajavad ala säilinud nõmmeniidud. Ala lääneosa on kannatanud 2002. aasta põlengust, ent on edaspidi positiivselt mõjutatud raba veerežiimi taastamistöödest.
- 7 **Elanike huvi ala kaitsmise ja kasutamise vastu.** Ala on väga külastatav nii ametlike loodusradade kui ka isetekkeliste jalgradade tõttu. Ala liitmine kaitsealaga on suure tõenäosusega ala külastajate poolt heakskiidetav.

Kaitse-eesmärkide kirjeldamine. Ala võimalikud kaitse-eesmärgid kattuvad kehtivas Pääsküla raba kaitseala kaitse-eeskirjas sätestatuga. Kaitseala kaitsekorralduskavas on kavandatud kaitsealale tehtavaid täiendavaid uuringuid, et kaitse-eesmäärke täpsustada. Samu uuringuid tuleks rakendada ka

kaitseala laiendusosalal Nõmme nõlva aladel. Kindlasti tuleks kaitse-eesmärkidega tagada ka nõmmeniidualade säilimine.

Ettepanek kaitsealaga liitmise osas. Kogu ala tuleks liita kaitsealaga. Et kaitseala piir oleks loogiline, tuleks seda nihutada kaguosas kuni 40 m kagu poole nii, et piir kulgeks mööda kinnistute-, linna ja kaitseväe harjutusvälja piire (joonis 12).

5 Ettepanekud kaitseala piiri muutmiseks

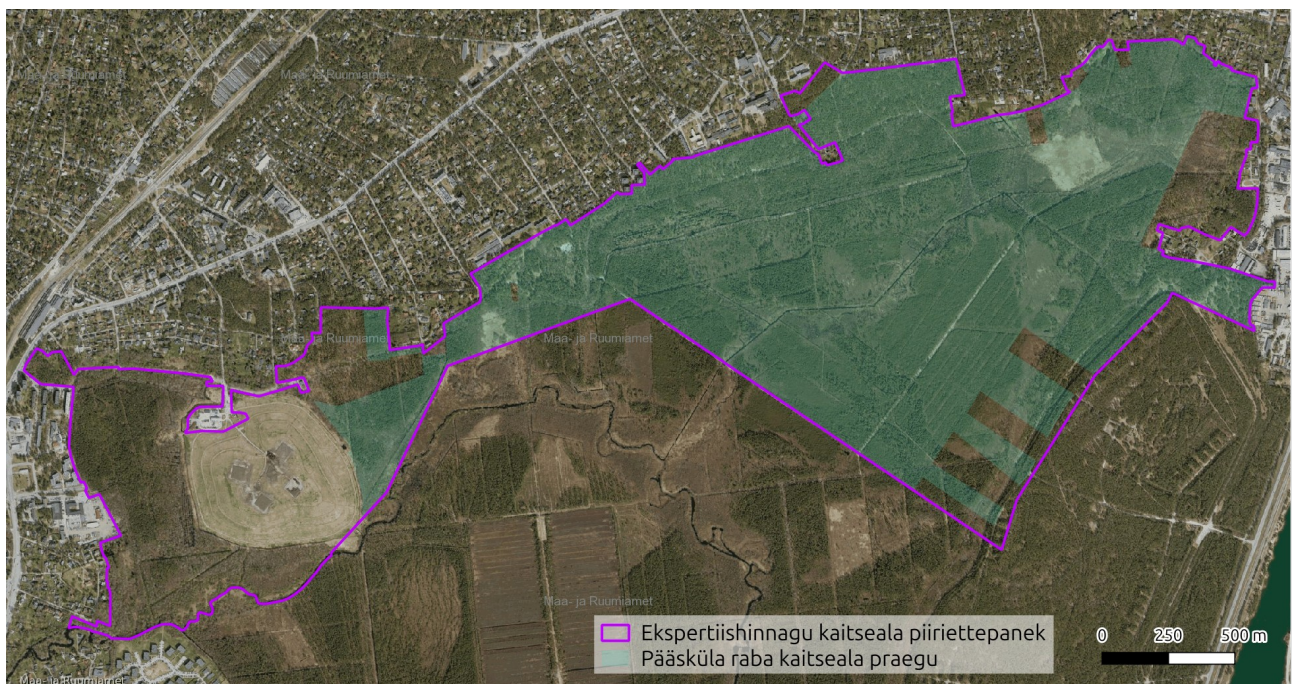
Käesoleva eksperthinnanguga tehakse ettepanek liita kaitsealaga kõik lähteülesandes kirjeldatud alad, kuid teha neljas kohas piiri kulgemises väiksemaid muudatusi (joonis 12). Varasemalt on kaitsealast välja jäänud kinnistu Rännaku pst 72. Käesoleva eksperthinnanguga tehakse ettepanek kinnistu kaitsealaga liita.

Ühtlasi on käesoleva aruande lisana esitatava kaitseala piiri ettepaneku puhul korregeeritud väiksemaid erinevusi katastrikaardi ja lähteülesandena esitatud laiendatava kaitseala piiri vahel, mis on tingitud kas digitaliseerimise vigadest või alusandmete korregeerimisest.

Joonis 12: Nordic Botanical OÜ Pääsküla kaitseala välispiiri muudatusettepanekud võrreldes esialgse lähteülesande järgse uuringuala piiriga. Esimene: Saagi tn 6a ja 6b piirkond. Teine: Rännaku pst 72. Kolmas: Nelgi tn 64. Neljas: Kraavi tn 38a kinnistu lõunaosa. Viies: kaitseala kaguosa. Alus: Maa- ja Ruumiameti ortofoto 2025.

Kõigi muutuste korral kujuneks kaitseala suuruseks 397,04 ha ehk lisaks lähteülesandega pakutud piiriettepanekule suureneks kaitseala täiendavalt veel 1,24 ha võrra (joonis 13).

Joonis 13: Käesoleva eksperthinnanguga väljapakutav Pääsküla raba kaitseala välispiir.

6 Kasutatud allikad

- EELIS liikide levikuandmed (kratt.envir.ee) 2025.
- Eesti Topograafilise andmekogu (ETAK) kaardikihid (maakataster, veekogud) 2025
- ELLE OÜ. 2025. Pääsküla prügila sulgemisjärgne seire 2024. aasta tulemused ja koondülevaade.
- Elusloodus OÜ. 2022. Suur- ja väikeimetajate levik ning elupaikade sidusus Tallinnas.
- Jürgenson, M. 2023. Pääsküla kivisisaliku eksperthinnang.
- Jürivete, U. 2021. Tallinna tolmeldajate rohekoridoride ja astmelaudade keskkonnaseisundi ülevaade.
- Kalamees, R. 2023. Merimetsa roheala kaitseala ja Pääsküla raba kaitseala nõmme- ja paluniidulade seisundi, ulatuse, sobiva majandamismoe ja taastamisvajaduse hindamine.
- Kruus, M ja Kruus, E. 2021. Tallinna tolmeldajate transektloendus 2021. Tolmeldajate (päevaliblikate ja kimalaste) seire aruanne.
- Maa- ja Ruumiameti avalikud kaardimaterjalid 2025 (Maainfo, kitsendused, ajaloolised kaardid, ajaloolised ortofotod ja aerofotomosaiigid, reljeef).
- Metsaregister 2025
- Ploompuu, Tõnu. 2007. Ekspertarvamus Pääsküla raba kohaliku kaitse alla võtmise ettepaneku kohta Tallinnas Nõmme linnaosas.
- Põhjakonn MTÜ. 2015. Pääsküla raba kahepaiksete inventuur ja soovitusel ala väärtuse tõstmiseks kahepaiksete jaoks.
- Pääsküla raba kaitseala kaitsekorralduskava aastateks 2023-2032.
- Rannap, R., Soomets, E. 2021. Tallinna kahepaiksete inventuur. Aruanne.
- Tiitsaar, A. 2022. Kimalaste ja päevaliblikate seisund ning elupaikade sidusus Tallinnas.